

Smålands museum
Kulturhistorisk
undersökning 23

RAPPORT

Boplats, vikingatid/medeltid
Kyrkogården Hulan 1:22

Berga sn
Småland

Eva Åhman

1983

Ljungby kulturnämnds skriftserie nr 3

Smålands museum
Kulturhistorisk
undersökning 23

RAPPORT

Boplats, vikingatid/medeltid
Kyrkogården Hulan 1:22

Berga sn
Småland

Eva Åhman

1983

Ljungby kulturnämnds skriftserie nr 3

ISSN 0281 - 1723

Redigering och layout, Eva Ahman
Foto; Smålands museum, Bengt Svahn,
fyndbilder

Eva Ahman, utgrävningsbilder

Teckningar; Eva Ahman

Omslagets vinjett är hämtad från en
spännbuckla från Berg i Slätthög sn

Växjö AV-centralen 1983, 200 ex

R A P P O R T

Del av boplats, vikingatid/tidig medeltid
Kyrkogården
Hulan 1:22
Berga sn, Småland

INLEDNING

År 1982 undersöktes boplatslämningar från järnåldern på Berga kyrkogård. Boplatsen påträffades av kyrkvaktmästare Hugo Andersson vid grävning för en grav inom ett tidigare ej utnyttjat kvarter på kyrkogården. Länsantikvarien beslöt då, att en undersökning skulle komma till stånd. Eftersom forn lämningen inte tidigare varit känd, anslog Riksantikvarieämbetet medel till arkeologarbetet och kyrkoförvaltningen i Berga stod för grovarbetskraften. Smålands museum har bekostat rapportarbetet och Kulturnämnden i Ljungby kommun har svarat för tryckningskostnaden.

LÄGESANGIVELSE

Boplatsen var belägen på fastigheten Hulan 1:22. Ekonomiska kartans blad 5D 2h x6312. y1389.

GRÄVNINGSTID OCH ARBETSSTYRKA

Undersökningen ägde rum under tiden 19-23/7 1982 och 9-13/8 1982. Den leddes av fil.kand Eva Åhman. Som medhjälpare deltog kyrkvaktmästare Kjell Ljung, Lagan, stud. Göran Eriksson, Ekornarp och stud. Anders Svensson, Lagan samt några medlemmar från Berga hembygdsförening. Grovarbetstiden uppgick till ca 80 timmar.

TEKNISKA UPPGIFTER. DOKUMENTATION

All grävning gjordes för hand. Ett fristående koordinatsystem användes.

För situationsplanen användes en grundkarta i skala 1:1000. Plan över utgrävningsområdet ritades i skala 1:20 och i samma skala ritades åtta profiler. En specialplan över en härd i ruta 1 ritades i skala 1:10.

Alla höjdvärden är angivna i m.ö.h.

Dokumentationsmaterialet förvaras på Smålands museum.

ARBETSBESKRIVNING

Efter bortschaktande av fyllnadsmassorna grävdes området rutvis och skiktvis. En strävan var att följa koordinatsystemets meter-rutor, men av skilda skäl har avvikelser gjorts.

Ruta 25 grävdes in mellan två gravar i öster för att om möjligt få fram kulturlagens utsträckning.

Likaså grävdes tre provschakt i öster, väster och söder. Fynden har samlats skiktvis i rutorna. I allmänhet var det svårt att urskilja en gräns mellan boplatslager I och det ovanför liggande myllalagret, varför fynden från dessa båda lager i de flesta fall lagts tillsammans.

De flesta järnfynden har lagts in på schaktplanen och nivåbestämts.

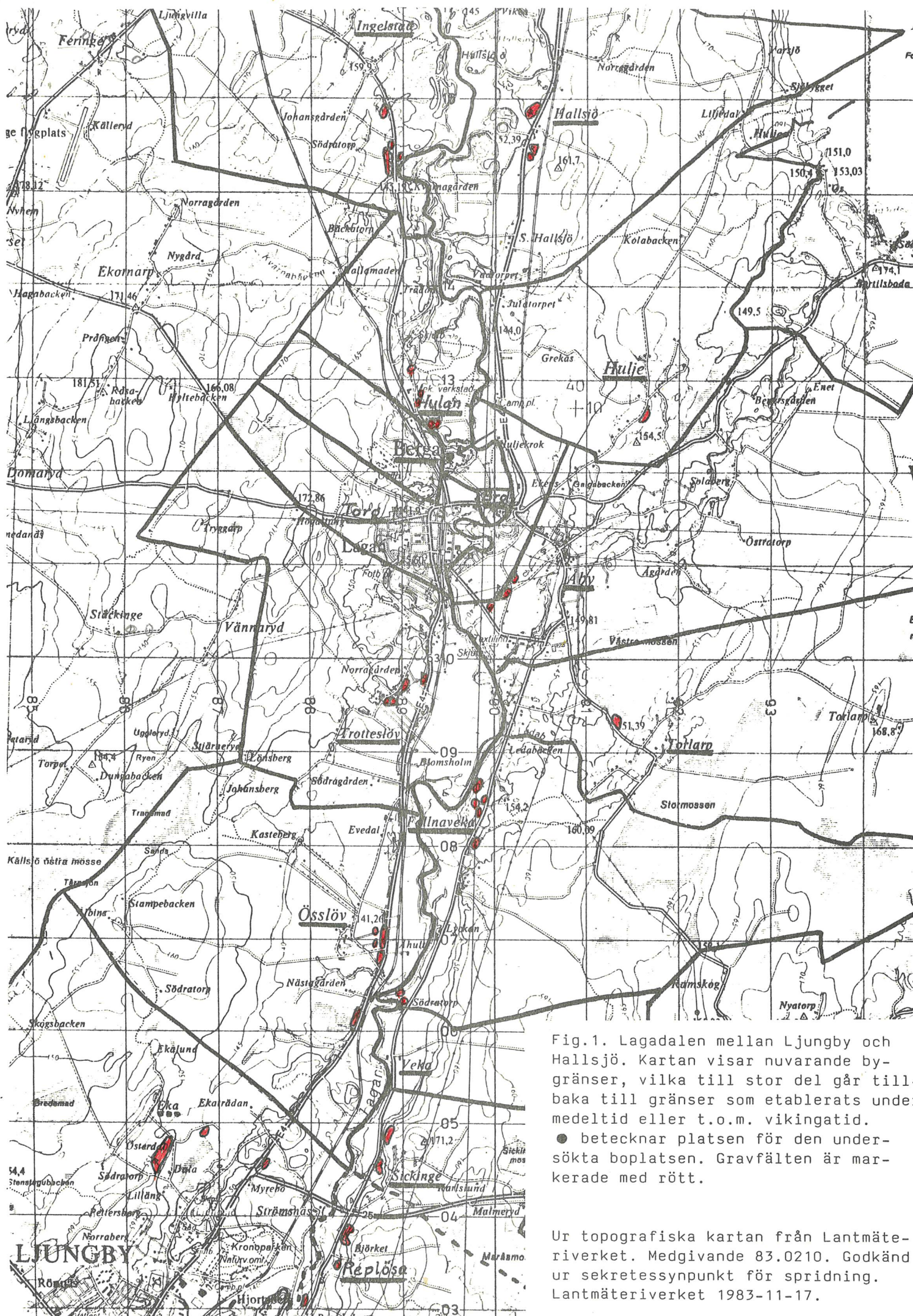

Fig.1. Lagadalen mellan Ljungby och Hallsjö. Kartan visar nuvarande bygränser, vilka till stor del går tillbaka till gränser som etablerats under medeltid eller t.o.m. vikingatid. ● betecknar platsen för den undersökta boplatsen. Gravfälten är markerade med rött.

Ur topografiska kartan från Lantmätariverket. Medgivande 83.0210. Godkänd ur sekretessynpunkt för spridning. Lantmätariverket 1983-11-17.

TOPOGRAFI OCH GEOLOGI

Det undersökta boplatsoområdet låg på en den lilla moränhöjd där alltsedan tidig medeltid Berga kyrka och kyrkogård legat. Området inkluderades på 1930-talet i kyrkogården och vid anläggningsarbetena påfördes fyllnadsmassor, eftersom marken enligt uppgift var ojämn och gropig. Jordarten är sandig morän.

Det omgivande landskapet är ett mjukt kuperat moränlandskap, magrare och mera backigt norr- och västerut, flackare och med bördiga sedimentslätter utefter Lagan i söder. Ån rinner här i ungefär nord-sydlig riktning i serpentiner med relativt branta stränder i väster. Öster om Berga vidgar sig numera Lagan på grund av en uppdämning vid Bro. Bortanför Lagadalen i öster och väster vidtar skogsmarker med stora mossar och mader. Området innehåller idag få småsjöar men i norr utbreder sig de stora sjöarna Vidöstern och Flåren.

Lagadalen mellan Hamneda och Vidöstern (kallat mellersta Lagadalen) karakteriseras av lätta, bördiga jordar, som uppenbarligen varit mycket attraktiva för vikingatidsbefolkningen. Lagadalen och Lagan som kommunikationsled har säkert också spelat stor roll för bebyggelsens etablering.

Fig.2. Höjden med Berga kyrka sedd från söder.
Vykort från 1912.

FORNLÄMNINGAR I MELLERSTA LAGADALEN

Lämningar från stenåldern är mycket fåtaliga i det aktuella avsnittet av Lagadalen. Fynd från äldre stenålder (ca 8000-4000 f Kr) har påträffats vid Ingelstad Kvarnagård i Berga socken och vid Hallsjö i Dörarp socken. Av de få kända hällkistorna från sista delen av yngre stenålder (ca 2000-1500 f Kr) finns en på Ingelstad Kvarnagård. Några hällkistor finns i Ljungby och Hamneda socknar. Flera fynd från hällkisttid härstammande från Bro, Torg och Hulan finns hos Berga hembygdsförening. Förmodligen är den nästan totala avsaknaden av stenåldersfynd i museernas samlingar missvisande. Området är inte inventerat med avseende på stenåldersboplatser.

De främsta indikationerna på bosättningar från stenålder - flintföremålen - är i allmänhet fåtaliga på sydsvenska sjöplatåns boplatser, varför de inte upptäcks så lätt av intresserade amatörer. Men hos hembygdsföreningar och privatpersoner finns förmodligen ett rikhaltigt fyndmaterial, som skulle ge en bättre bild av bosättningen i Lagadalen under stenåldern. Rimligen bör Lagans dalgång har varit lika attraktiv för stenåldersfolken som andra ådalar inom sydsvenska sjöplatån.

Bronsåldern (ca 1500-500 f Kr) är något bättre representerad både i form av fynd och av fasta fornlämningar. De senare är i allmänhet stora, ensamliggande gravhögar som t.ex. Kittekull vid Trotteslöv, i vilken har påträffats ett svärd från äldre bronsålder. Ytterligare ett antal bronsåldersföremål har hittats i mellersta Lagadalen. I likhet med länet i övrigt saknar området nästan helt kända lämningar från äldre järnålder (ca 500 f Kr - 400 e Kr). Upptäckten av ett litet gravfält från tiden strax före Kristi födelse visar emellertid att lämningar från perioden kan vara svårupptäckta. Gravfältet låg på fastigheten Hulan och bestod av låga stensättningar, som knappast var synliga ovan mark. Detta gravfält var beläget i det magrare, skogsbevuxna området i nordväst med gravarna spridda på små moränkullar d.v.s. i ett läge och på en marktyp som skiljer det från de yngre gravfälten i Lagadalen. Dessa är talrika och ligger i allmänhet i anslutning till Lagan på höjd- eller åssträckningar i nära kontakt med det nutida odlingslandskapet. Största delen av gravarna på dessa gravfält utgörs av högar, som är en typisk vikingatida gravform (800-1050 e Kr). Flera delundersökningar bekräftar denna datering även om smärre inslag finns från föregående period, vendeltiden (600-800 e Kr). Både fornlämnings- och fornsaksmaterialet ger det bestämda intrycket, att den första verkliga bebyggelseexpansionen i mellersta Lagadalen skett under yngre järnålder med början i vendeltiden och höjdpunkten under vikingatiden.

KORT ANALYS AV VIKINGATIDSBYGDEN I ANSLUTNING TILL UNDERSÖKNINGSOMRÅDET

Kartan på sid. 4 visar bygränserna och de kända gravfälten i Lagadalen mellan Ljungby i söder och Hallsjö i norr. Kartan antyder, att i stort sett alla dagens byar bör ha existerat redan under vikingatid. Ganska centralt på varje bys ägor finns ett eller flera gravfält. Prästtorp och troligen också Bro och Veka har tillkommit efter vikingatiden. Oklarast bild ger det område i vilket den undersökta boplatserna ligger. Av de tre byenheterna Hulan, Berga och Torg äger endast den förstnämnda gravfält. Förutom det ovan nämnda gravfältet som undersöktes 1980 finns ett av vikingatida typ ca 300 m NNV om kyrkan. Ytterligare ett litet gravfält undersöktes 1972. Detta kunde dateras till vikingatid.

Av de tre byarnas gränser att döma ser det ut som om de från början varit en enhet som delats. I så fall är det rimligt att anta att ursprungsbyn har hetat Berga, eftersom socknen och kyrkan fått det namnet. Så benämndes också den tilltänkta stad, för vilken utfärdades köpstadsprivilegier år 1279. Namnet är för övrigt det tidigast belagda av de tre (in villa Bierghom PRF 26 aug 1279, i Bärghom 1376 15/3 perg brev RA) medan Torg först nämns 1480 såsom Torrih=marknadsplats (odat. perg brev i RA) och Hulan inte nämns före 1538, då gården tillhörde biskopen i Linköping ("Hullen" Smål handl. 1538 nr. 3, fol.143r KA).

En karta från 1703 visar att Torg består av två gårdar, Hulan av en och Berga av en gård; den senare var Klockaregård tillhörig kyrkan, medan Hulan då var kronohemman. Tillsammans ägde

gårdarna stora oskiftade utmarker i väster. Detta förhållande liksom avsaknaden av en kyrkby verka tyda på, att en uppsplittring av bebyggelsen skett inom en äldre bebyggelseenhet, kanske till följd av linköpingsbiskopens markförvärv i anslutning till Berga kyrka någon gång under medeltid. Det äldre källmaterialet kan således inte ge någon fingervisning om var den förmodade kyrkbyn legat, men det är inte orimligt att anta, att den kan ha funnits i området norr och öster om kyrkan. Även i prästgårdsträdgården öster om kyrkogården har påträffats sotiga lager som tyder på boplatsslämningar. Det aktuella området har inte varit bebyggt mellan 1703, årtalet för den äldsta detaljerade kartan, och 1922, då nuvarande prästgård tillkom.

Boplatser från järnåldern har inte påträffats förut i området, trots att allt tyder på stor bebyggelseintensitet under forntidens sista sekler. Detta förhållande är på intet sätt ovanligt - tvärtom - antalet kända järnåldersboplatser i Sverige är mycket ringa jämfört med det stora antalet järnåldersgravfält. En förklaring kan vara att de äldre boplatslagren ligger dolda av de nutida byarna och att bebyggelseplatserna förblivit de samma fram till våra dagar. Så har man länge ansett vara fallet inom svensk bebyggelsearkeologisk forskning. Man har emellertid på senare år kunnat konstatera att bylägena på många håll flyttats under sen vikingtid-tidig medeltid. Större undersökningar i Skåne och Danmark har visat att så varit fallet. (Stjernkvist 1981 s. 19 ff, Porsmose 1981 s. 26 ff). Förhoppningsvis kan vi i framtiden få möjlighet att göra liknande undersökningar i vårt län, eftersom undersökningen vid Berga kyrka knappast kan ge något fastare underlag för en diskussion om just denna problematik.

ANALYSER, KONSERVERING M.M.

Fyra kolprover har analyserats enligt C14-metoden på laboratoriet för isotopgeologi vid Naturhistoriska riksmuseet i Stockholm, analysnumren St 8857-8860 (se s. 15).

De brända benen har genomgåts av osteolog Kenth Holgersson, Riksantikvarieämbetets kontor i Borgholm, se bilagd rapport. Några krukskärvor med fröavtryck har granskats av botaniker Greta Berggren vid Riksmuseets avdelning för fanerogam- och kryptogambotani. Tyvärr kunde avtrycken ej identifieras.

På en del krukskärvor fanns förkolnat organiskt material (matrester). Analys av dessa rester har gjorts av kemist Tommy Wadsten på Arrheniuslaboratoriet vid Stockholms universitet. Ej heller denna analys gav något resultat.

Järnföremålen har konserverats på Kulturen i Lund.

UNDERSÖKNINGSRESULTAT

Lagren

Vid undersökningen kunde konstateras, att området före anläggningen av kyrkogården hade varit ojämnt och gropigt. Detta kunde också verifieras av en äldre man som varit med vid kyrkogårdsanläggningen. Under fyllandsmassorna avtecknade sig den gamla markytan som ett mer eller mindre diffust myllalager.

Den centrala delen av undersökningsytan innehöll två sotiga kultur-lager (kallade boplatlager I och II) åtskilda av brun sand. Både myllalagret, de båda kulturlagren och sanden innehöll fynd, främst keramik, men även en del järnföremål, degelfragment och en sländ-trissa.

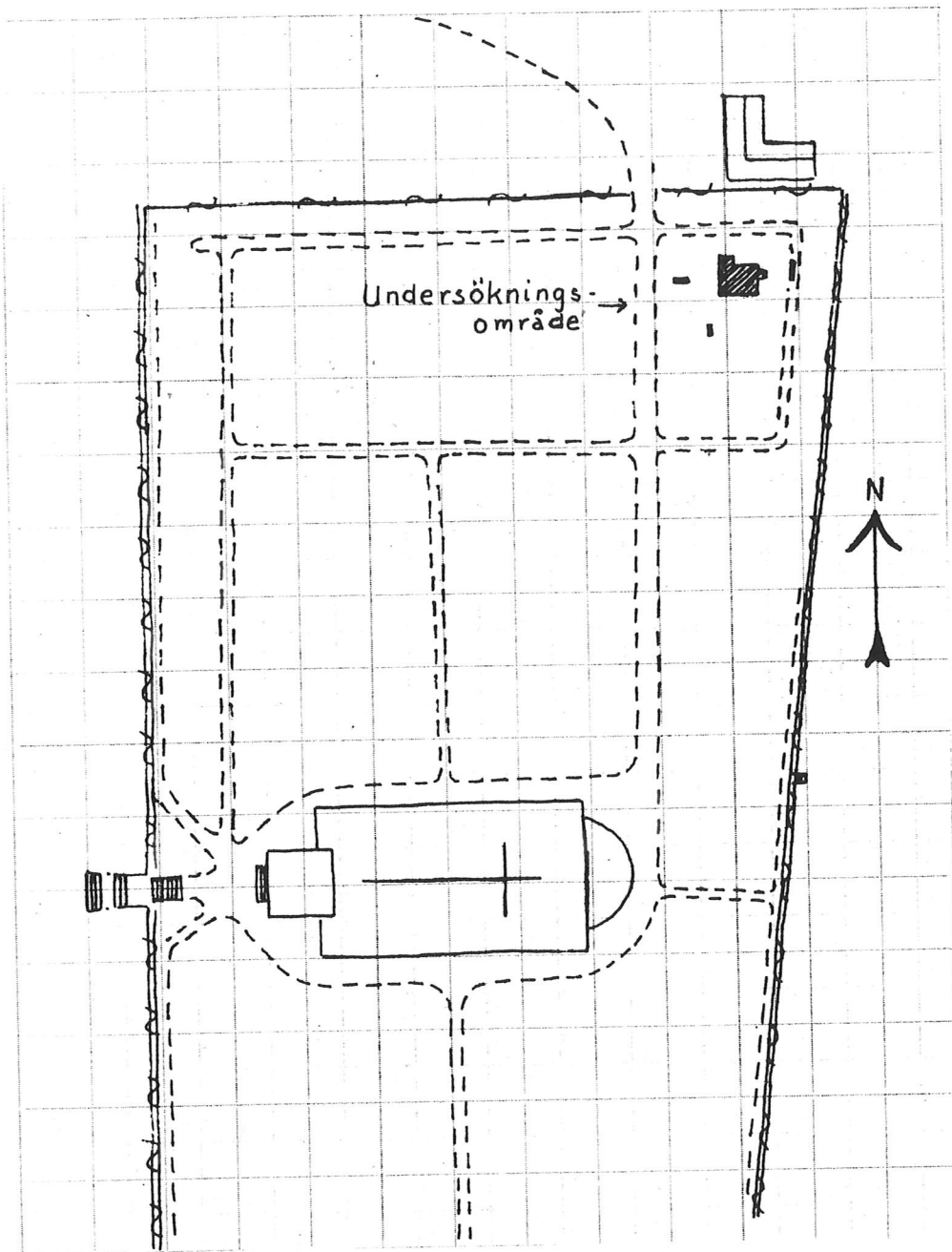

Fig.3. Plan över Berga kyrkogård med undersökningsområdet.
Skala 1:1000

Anläggningarna

Det undre kulturlagret omfattade bl.a. ett grophus, av vilket ca 6 kv.m samt delar av västra och södra väggen kunde undersökas. Huset verkade vara anlagt i en naturlig svacka, som fördjupats. Inga spår av takbärande stolpar upptäcktes, men det enda hörnet som var möjligt att ta fram, det sydvästra, hade en utformning som sannolikt är att hänföra till någon konstruktionsdetalj (se plan s. 10)

Husets storlek kunde inte med säkerhet bedömas, men av profil H att döma verkade lagren slutta uppåt mot öster, varför bredden i öst-väst gissningsvis har legat runt 4 m. Kanske har huset varit ungefär lika brett i nord-sydlig riktning. Två iakttagelser tyder på detta: Kyrkogårdspersonalen hade vid grävning av en grav som låg en dryg meter från norra schaktkanten inte lagt märke till några

Fig.4. Berga kyrka sedd från norr. Fotot taget före kyrkogårdsutvidgningen på 1930-talet. I förgrunden det undersökta området, som det såg ut innan fyllnadsmassorna påfördes.

sotiga lager. Man kunde också i profil D och G se en tydlig avslutning mot norr av den del av boplatslager II som låg väster om huset. Detta parti, som sluttade flackt med bara en liten avsats ner mot husets golvnivå, bör ha legat framför ingången. Om man förutsätter att ingången legat ungefär mitt på väggen bör dennas bredd bli ca 4 m.

Inne i huset fanns ingen härd, men två härdar, nr 2 och 3, strax utanför kunde bestämmas höra till boplatslager II. Härd nr 2 var kringspridd och uttrampad i kulturlagret medan härd nr 3 var tämligen oförstörd.

I boplatslager I fanns härdarna 1 och 5, som kan ha utgjort en stor, avlång härd som grävts igenom i samband med upptäckten av kulturlagren.

Härd 4 låg i utkanten av utgrävningssytan i den del där de båda kulturlagren sammanföll. Även denna härd var kringspridd.

Dessutom påträffades en samling skörbränd sten i nordvästra delen, möjligen rester av en härd. Den innehöll dock mycket litet sot och kol. I sydöstra hörnet fanns två sotgropar av oviss funktion.

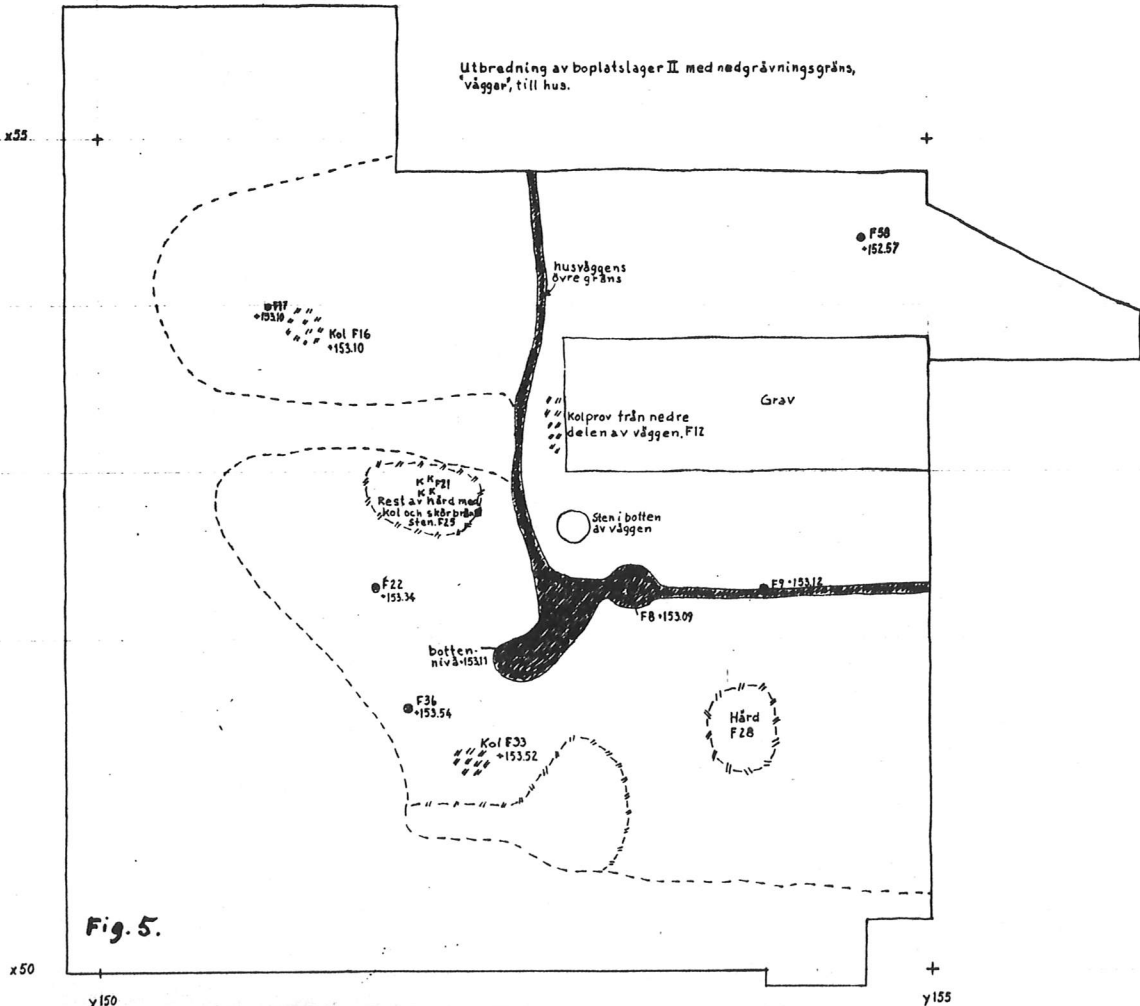
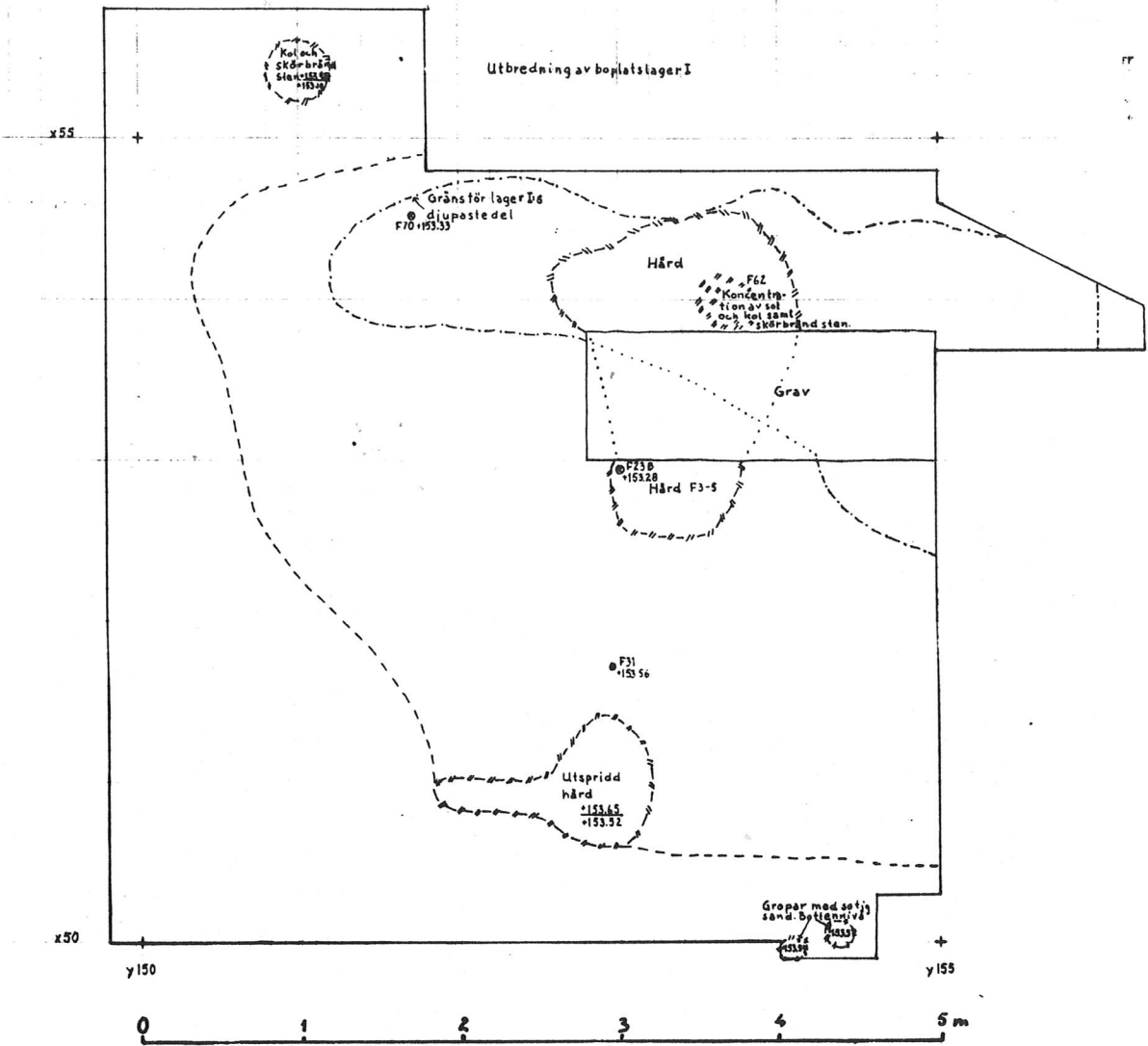

Fig. 5.

Fynden

1. Keramik. Den största fyndkategorin utgjorde keramik. Ca 210 skärvor insamlades.

All keramik är av förhistorisk eller tidig medeltida typ (äldre svartgods) och flera olika sorters kärl är representerade; tjockt, grovt gods från stora förrådskärl och tunnare skärvor av mindre brukskärl. En del bitar har kunnat fogas samman, dock inte så att en hel lerkärlsprofil kunnat rekonstrueras. Flera olika orneringstyper förekommer t.ex. flera skärvor med våglinjer och kannelering, ett par mynningsskärvor med intryckta snedstreck strax under den uttunnade inåtfallande kanten och skärvor med ett par varianter av dekor på vinkeln mellan skuldra och buk samt med kannelering. På omslagsbilden har en tänkbar rekonstruktion gjorts av några av typerna.

I lager I samt i sanden mellan lager I och II förekom skärvor som sannolikt härrörde från samma lerkärl. Två sådana grupper av skärvor har kunnat urskiljas.

Våglinjedekoren förekom endast i lager II. Dessutom fanns här en del släta skärvor av samma kvalitet som de ornerade. Två typer av våglinjedekor påträffades, varför minst två kärl med sådan dekor finns företrädda.

Sammanlagt finns sex olika sorters dekor. I övrigt har inget försök till kvantifiering av antalet lerkärl gjorts eftersom undersökningen förmodligen endast berört en liten del av en boplats/by.

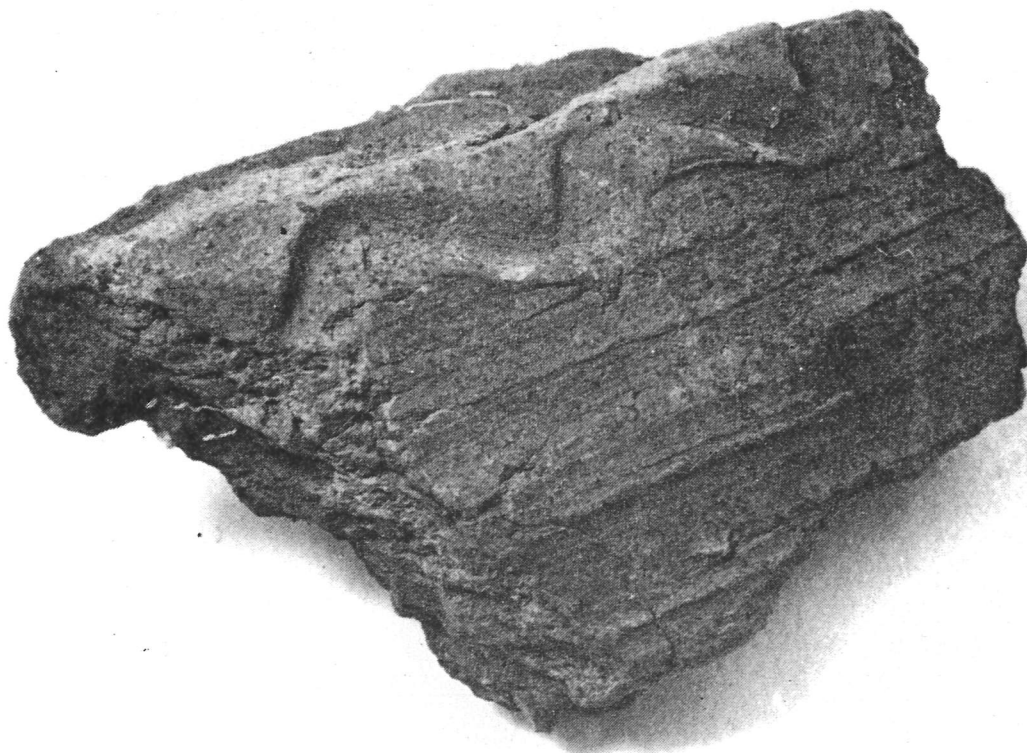

Fig.6. Krukskärva med våglinjedekor från kulturlager i ruta 5 (F19). Skala ca 3:1. Se även teckning fig.32.

Fig.7. Krukskärva från sandlagret mellan lager I och II, ruta 21 (F71). Skala ca 3:1. Se även teckning fig.35.

Fig.8. Krukskärva från härd 2, lager II (F21). Skala ca 2:1. Se även teckning fig.28.

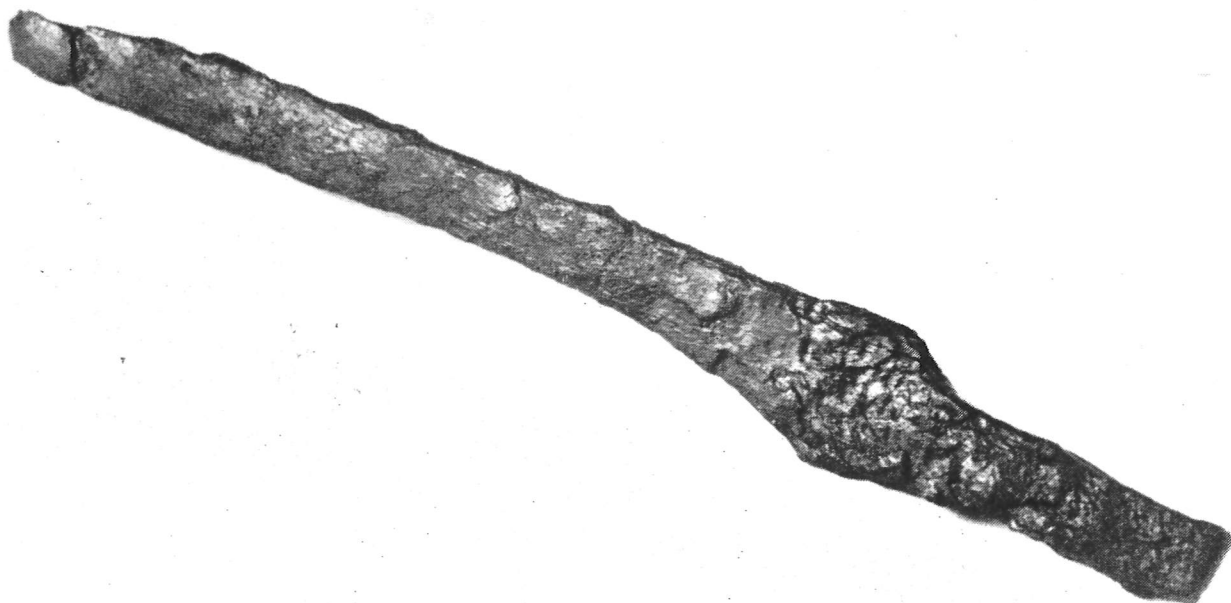

Fig.9. Järnkniv från lager II, ruta 6. Skala ca 1,5:1.

2. Järn. Järnföremålen var starkt korroderade. De röntgenfotograferades på länslasarettet i Växjö för att konstatera vilka som var i bäst skick. Dessa sändes till konservering.

Av de 22 järnföremålen har endast ett fåtal kunnat identifieras; en kniv med kort tånge och smalt blad, två spikar, två hästkosöm och en meanderformad hyska. Några fragment kan komma från nålar eller sylar. Ett fynd (F77) skulle möjligen kunna vara en liten puns.

Tre vinkelböjda föremål har inte kunnat funktionsbestämmas.

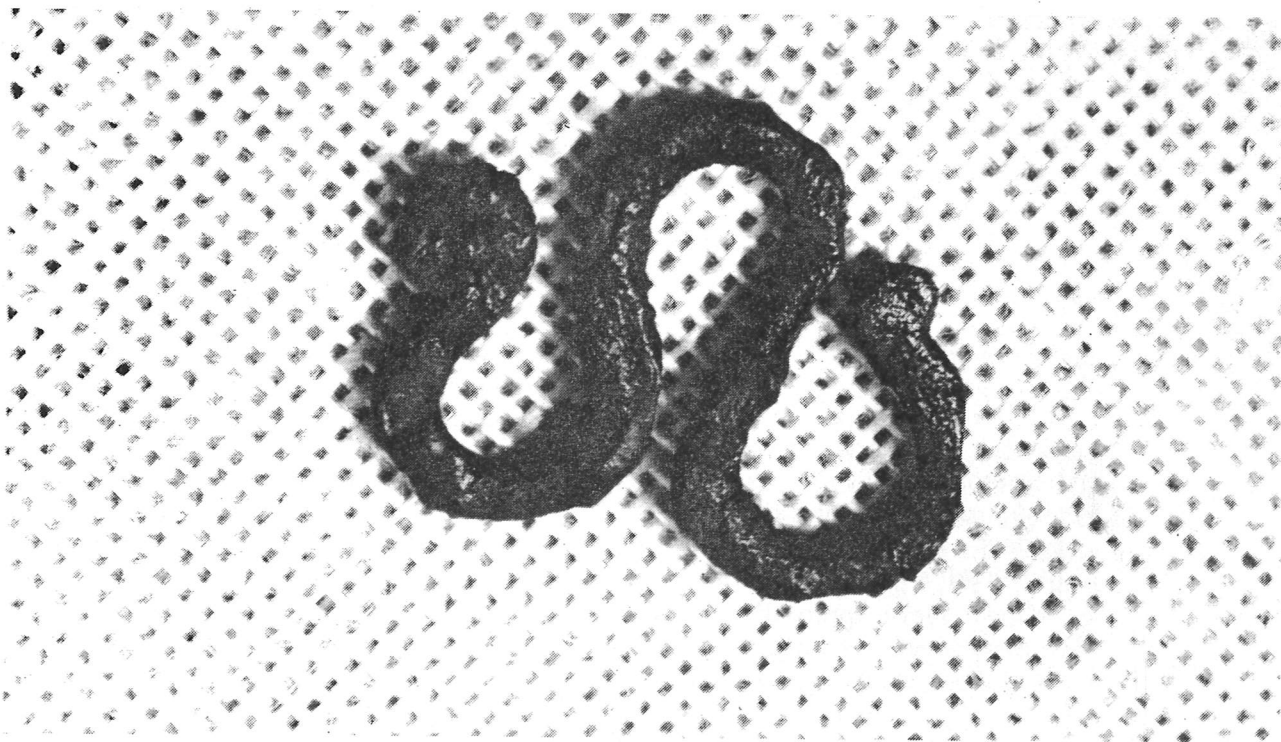

Fig.10. Hyska från lager I, ruta 7. Skala ca 3:1.

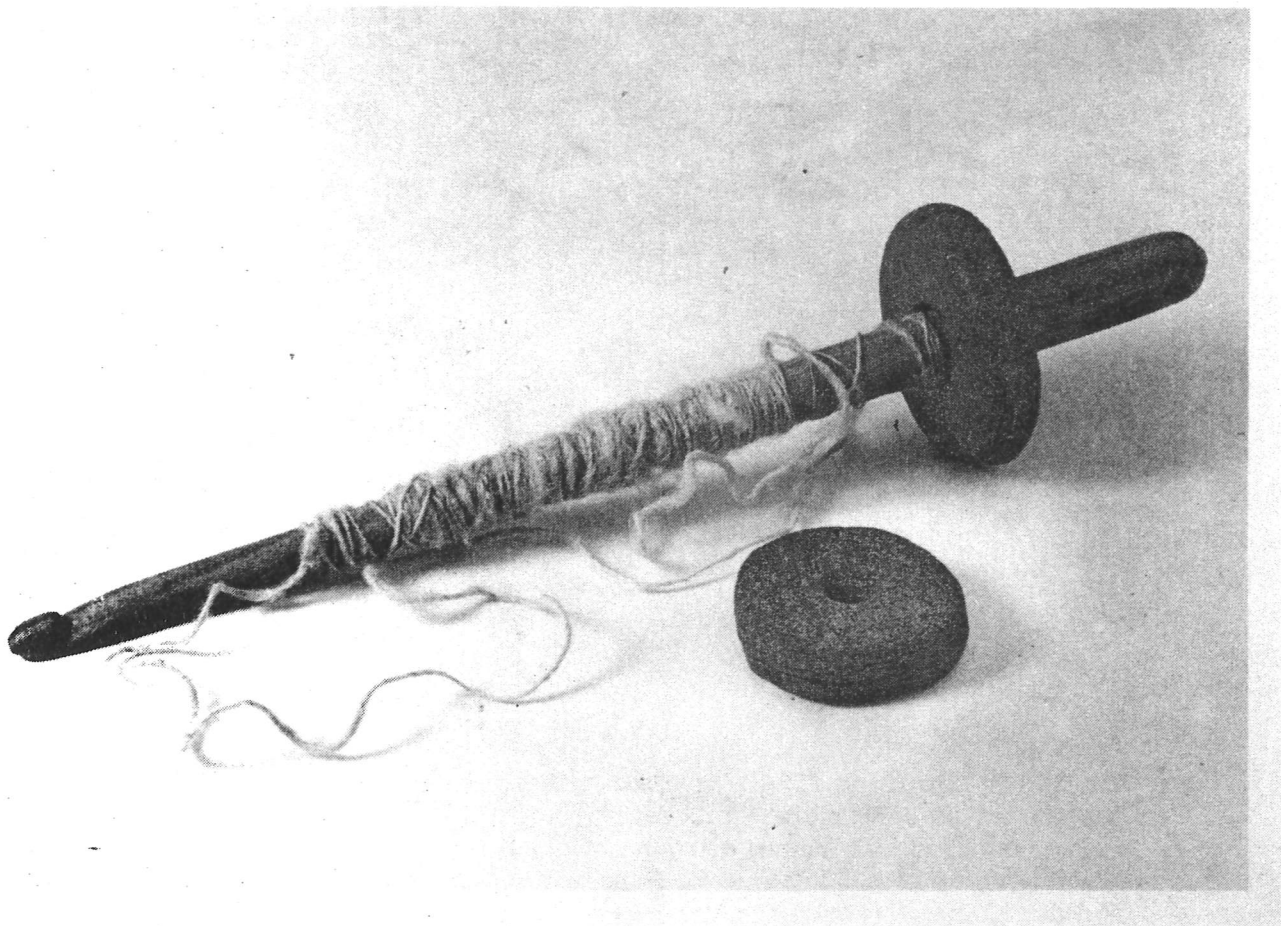

Fig.11. Sländtrissa från grophuset, ruta 1 (F8) samt rekonstruerad slända. Skala ca 1:1,5.

3. Sländtrissa av glimmerskiffer. Trissan är av vanlig typ. Den är eldskadad och ena sidan är vittrad.

4. Degelfragment Bitarna är starkt deformerade och har inte degelform, men de har den för bronsdeglar typiska förglasade, mörkröda ytan. I en av bitarna sitter också några bronsfragment fastsmälta.

5. Ben. Fragment av brända ben fanns i kulturlagren. I F6 och F32 fanns fragment av människoben. Djurben fanns i F35, 42, 56, 57, 61, 67, 76, 82 och 83. Tyvärr gick dessa ej att artbestämma. Övriga benfynd var ej bestämbara.

6. Övrigt På en del krukskärvor fanns förkolnat organiskt material d.v.s. vidbrända matrester. Vad dessa bestod av har inte kunnat bestämmas. Tyvärr är möjligheterna för sådan bestämning ytterst små, dels på grund av att materialet är så starkt förbränt, att endast kol återstår, dels för att eventuellt oförkolnat organiskt material snabbt förstörs.

DATERING

C14-dateringen gav följande resultat:

F16, St 8857, träkol från boplatslager II, ruta 3, västra delen
 1015 ± 100 BP = 925 AD C14-år, dvs 955 e Kr.
 F34, St 8858, träkol från härd 4, 1160 ± 105 BP = 790 AD C14-år,
 dvs 830 e Kr.
 F59, St 8859, träkol från boplatslager I, ruta 17-18, 920 ± 100 BP
 = 1030 AD C14-år, dvs 1040 e Kr.
 F44, St 8860, träkol från boplatslager II, ruta 14 (i grophuset),
 765 ± 105 BP = 1185 AD C14-år, dvs 1205 e Kr.

Härd 4, som inte har kunnat hänföras till något lager erhöill den äldsta dateringen. De båda dateringarna från olika ställen av lager II gav resultat som ligger så vitt i sär som 250 år medan boplatslager I hamnar ungefär mitt emellan. Kanske bör detta i första hand skyllas C14-metodens relativt stora osäkerhetsmarginaler, men naturligtvis kan viss sammanblandning av material och lager ha skett på en boplats, som varit bebodd under ett par hundra år. Om årtalen jämkas samman hjälp av \pm -talen hamnar man på ca 950 - 1100, vilket verkar vara en rimlig tidsrymd för verksamheten på platsen. Det skulle också stämma bra med den datering keramikerna kan ge. Detta tas upp i kapitlet nedan.

TOLKNING OCH SLUTSATSER

Undersökningen har visat att det strax norr om Berga kyrkogård har funnits en gård eller by under vikingatid-tidig medeltid. Det framgrävda grophuset har ingått i en större gårdsanläggning som troligen omfattat bostadshus, stall, fähus och ett antal uthus för olika verksamheter. Sländtrissan tyder på att huset inrymt textilhantverk. Direkta paralleller till detta finns i t.ex. Skåne och Danmark, där ett stort antal grophus visar sig ha varit använda som vävstugor. Sådana hus har ofta haft en eldstad men det är inte ovanligt att de i likhet med Bergahuset saknar sådan. I allmänhet påträffar man spår av takbärande stolpar, vilket det undersökta huset inte hade. Sådana måste emellertid rimligen ha funnits, men dessa har inte varit nedgrävda under golvnivå. Väggarna bör ha stöttats av plankor eller risflättningskonstruktion för att inte rasa in, men inte heller detta gav sig till känna vid undersökningen. En tänkt genomskäring av huset visas i fig.12. Den antagna storleken, ca 4 x 4 m, placerar in Bergahuset bland gruppen av större grophus i Sydsverige.

Eftersom ingen eldstad fanns har huset förmodligen endast varit använt under den varmare årstiden, då kanske också viss matlagning kan ha varit förlagd utomhus på de härdar som påträffades utanför grophuset. De spridda krukskärvorna tyder på att hantering av mat försiggått på platsen. Möjligheten finns, att huset också använts för beredning och förvaring av vissa matvaror. Sot- och kolmängden i grophuset talar för att brunnit. Gropen har sedan fyllts med sand genom sandflykt eller genom människors medverkan, det senare kanske för att jämna marken för en ny bosättning. Inget tydde på att något hus stått på platsen under den senare fasen men ett ordentligt kulturlager hade avsatts och härd 1+5 hade anlagts på platsen för det äldre huset.

Ovan har antagits att härd 1 och 5 hört samman. Denna stora härd kan ha haft samband med den metallhantering som, av degelfragmenten att döma, försiggått på platsen i det senare skedet av

Fig. 12. Tänkt genomskärning av grophuset.

bosättningen. Härden kan ha varit avsedd för att smälta den brons som skulle gjutas till föremål.

Den ornerade keramiken är av vendisk/slavisk typ d.v.s. den är påverkad av keramiken i sydöstra Östersjöområdet men sannolikt av inhemsk tillverkning (jfr Selling s. 218). Sådan keramik förekommer i stor utsträckning i de tidiga svenska medeltidsstäderna, t.ex. Birka, Lund och Sigtuna. Den är sällsyntare i vikingatidssammanhang. Direkta paralleller på andra håll i Sverige finns till samtliga orneringstyper utom den som visas i fig. 14, där orneringen ligger som snedställda spetsovala intryck på den inåtvikta, avtunnade mynningskanten. Rader med snedställda intryck finns dock i kombination med andra orneringselement såsom raka linjer och våglinjer. Tillverkningsspåren visar att en del av kärlden troligen framställdes på en roterbar skiva, s.k. kavalett, som sakta vreds runt för hand, medan kärlet modellerades (fig. 13b). Andra kärl har byggts upp av lerrullar som lagts på varandra och tummats ihop till lerkärl (fig. 13a).

Denna utifrån påverkade keramiktyp har snarast tillverkats av kringvandrande krukmakare än av lokala sådana. Man tror att dessa hantverkare stannat periodvis på vissa platser, byggt upp enkla keramikugnar och tillverkat krusor för avsalu av leror tillgängliga i trakten. Endast en mineralogisk analys skulle kunna ge svar på om krusorna från undersökningsområdet är tillverkade av lokala leror eller importerade från annat håll.

Keramiken av vendisk typ (Selling typ A II) brukar dateras till 900 - 1000-talet, men den förekommer in i 1100-talet. Detta stämmer väl överens med de sammanjämkade C14-dateringarna.

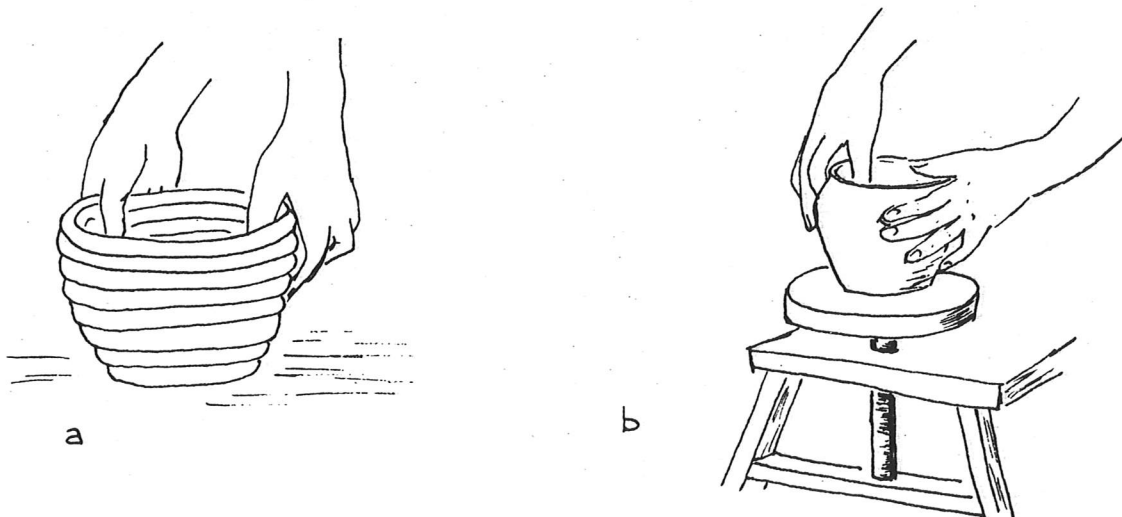

Fig. 13. a) Modellering av lerkärl med lerrullar.
b) Modellering av lerkärl på kavalett.

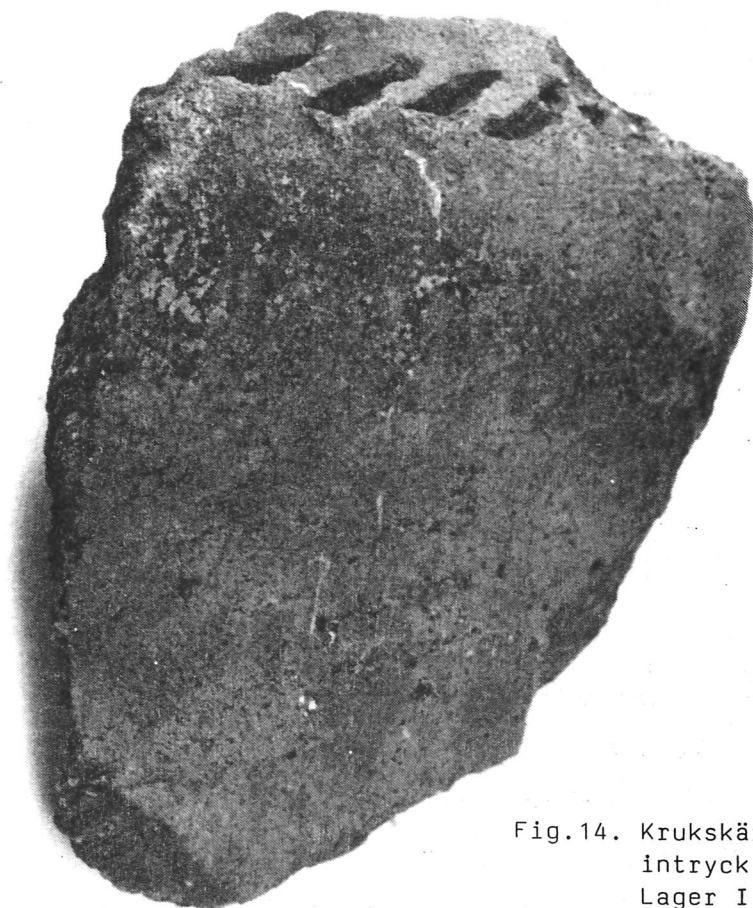

Fig.14. Krukskärva med snedställda intryck på mynningskanten. Lager I ruta 14 (F41). Något större än full storlek. Jfr även fig.36. F80.

Tyvärn gav inte analysen av det organiska materialet något resultat på grund av att det var alltför fragmentariskt. Förvånande är att bland benen återfinns människoben. Detta torde inte skyllas kannibalism utan snarare, att ben från äldre förstörda brandgravar inblandats i boplatslagren.

De undersökta boplotsresterna skulle kunna härröra från den ursprungliga byn Berga, som bör ha varit den mest betydande byn i trakten, eftersom kyrkan lokaliserades hit. Också den tilltänkta stadsgrundningen år 1279 tyder på, att Berga haft någon slags centralortsfunktion och att en av marknadsplatserna i Finnveden varit förlagd hit. Förekomsten av den vendiska keramiken är en tydlig indikation på vidsträckta kontakter utåt. Denna typ av keramik har inte påträffats tidigare inom Kronobergs län.

Det vore önskvärt att kunna få till stånd ytterligare undersökningar i anslutning till kyrkogårdsområdet för att kunna få en uppfattning om byns funktion i det senvikingatida/tidigmedeltida folklandet Finnveden.

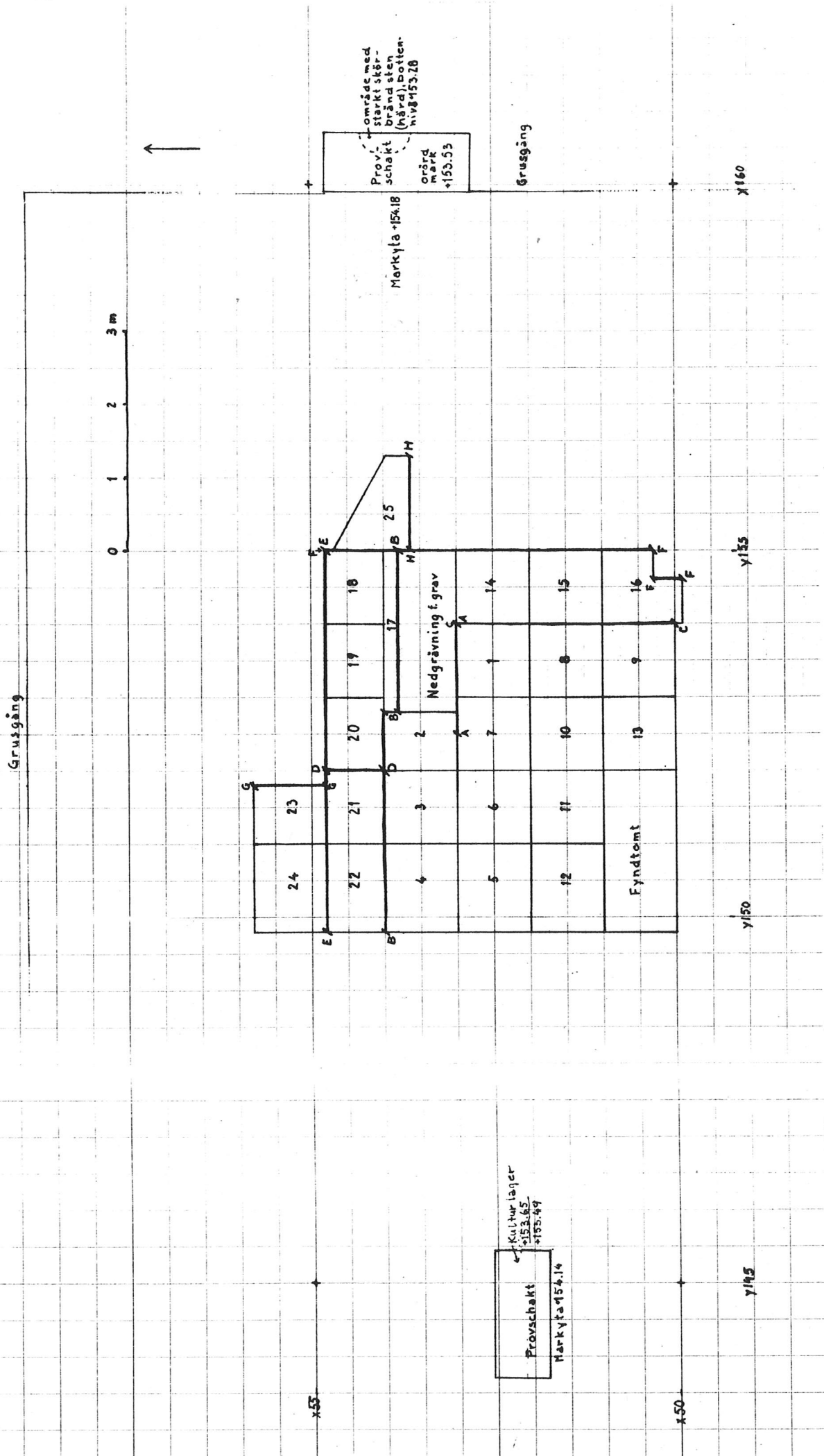

Fig.15. Schaktplan.

BESKRIVNINGAR

Lagerföljd

Hela området var utfyllt med grusig, humös sand, tagen från ett vägbygge i samhället. Detta lager var intill 1,0 m tjockt. Under detta fanns ett intill 0,1 m tjockt diffust, svagt sotigt myllalager som i stor utsträckning successivt gick över i både fyllnadsmassorna ovan och lager I under. Lagret utgjorde markyta fram till utfyllnaden på 1930-talet. Det innehöll mindre mängder keramik, som i allmänhet tillvaratagits tillsammans med keramiken i lager I, eftersom övergången mellan lagren varit omärklig. Boplatslager I och II beskrivs nedan. Mellan dessa fanns ett något grusigt sandlager med inblandning av kolbitar och litet keramik. Lagret var intill 0,5 m tjockt i centrum (i grophuset) och tunnade ut mot kanterna för att helt försvinna längst ut. I söder in mot grophusets vägg fanns en "ränna" i sandlagret, där ett tunt skikt av sotig mylla åtskilde rännan från det övriga sandlagret. Rännan urskiljs tydligast i profil F. Se även foto fig. 16.

Boplatslager I

Läge, se plan s 10. Nivå se profilritningar.

Det framgrävda partiet omfattade ca 17 kv.m. Lagret bestod av sotig, kolbemängd sand med ett skålformat, djupare parti främst över grophuset i lager II. Tjockleken var här intill 0,15 m. Lagret sammanföll i kanterna med lager II och tunnade ut till intet. Det innehöll en del keramik, några järnföremål och fragment av bronsdeglar.

Härdarna 1 och 5 tillhörde lager I. Dessa båda härdar hade skadats vid gravgrävningen och kan därför ha utgjort en enda stor härd, då de hade samma djup och samma karaktär. Över lager I fanns ett tunt myllalager med fynd. Gränsen mellan detta och lager I var ofta svår att urskilja.

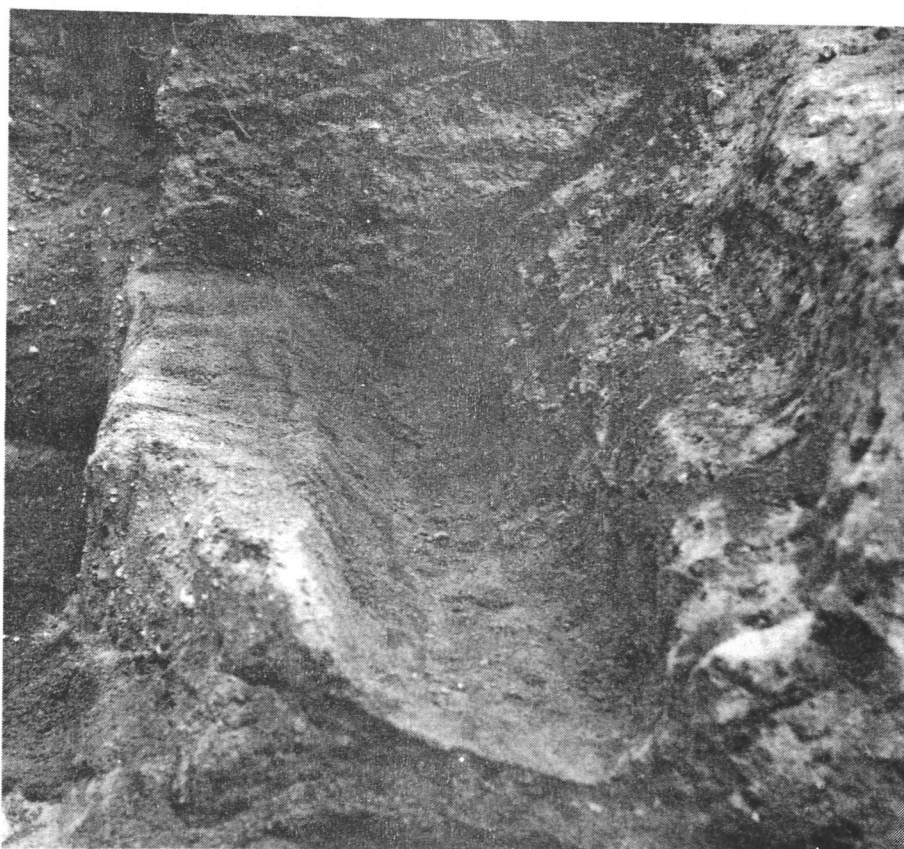
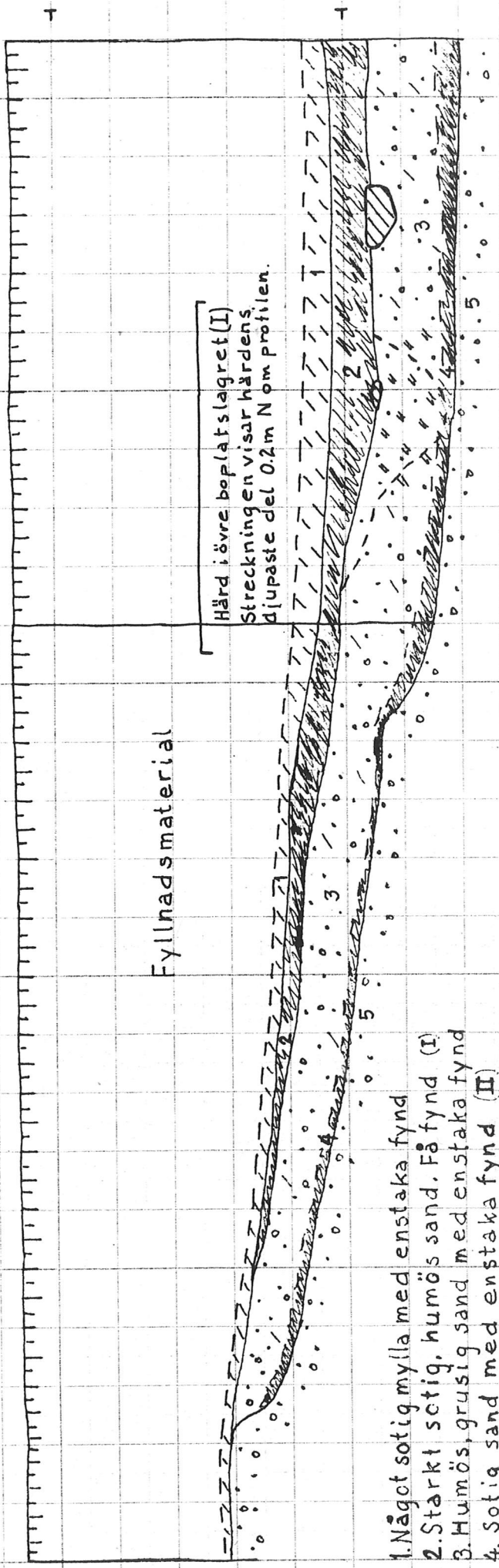

Fig.16. Rännan i sandlagret mellan lager I och II.
Sedd från väster.

Profil B x 54 y 149.8 - x 53.8 y 155 skala 1:20

1. Något sotig mylla med enstaka fynd
2. Starkt setig, humös sand. Få fynd (I)
3. Humös, grusig sand med enstaka fynd
4. Sotig sand med enstaka fynd (II)
5. Brun, grusig sand

Fig. 17. Profil B, ritning och foto från söder.

FYND

F 2 Från lager I, ruta 1

KERAMIK. 1 vinklad skärva med rester av förkolnad mat på insidan, gråsvart finmagrat gods, br 32 mm, tj 10 mm.
4 övriga skärvor, brungrått, något grövre magrat gods, br 33-51 mm. Endast en skärva har full tjocklek; 9 mm.
2 flagor < 11 mm.
BRÄNDA BEN. 18 st, 1 g.
TRÄKOL. < 1 g.

F 10 Från lager I, ruta 2

KERAMIK. 1 skärva något grövre magrat, gråbrunt gods, br 20 mm, tj 9 mm.
3 skärvor finmagrat gråsvart gods med gråbruna ytor, br 15-24 mm, tj 4-6 mm.
3 flagor, < 14 mm.

BRÄNDA BEN. 5 st, < 1 g.

F 13 Nedrasat från ruta 2, troligen lager I

DEGELFRAGMENT. Bränd och sintrad lera. Utsidan är rödbrun, kärnan gråsvart och sintrad medan insidan är grå, ojämn, porös och med rödfärgning, br 15 mm, tj 10 mm.

F 14 Från myllalager och lager I, ruta 3

KERAMIK. 1 skärva, något grövre magrat gods med gråsvart kärna, rödbrun utsida och vitt-rad insida, br 25 mm.
BRÄNDA BEN. 13 st, 1,5 g.

F 20 Från myllalager och lager I, ruta 6

KERAMIK. 1 bottenskarva med del av vägg, gråsvart, finmagrat gods. Bottendelens br 10 mm, tj 8 mm, vägg 30 mm hög, tj 5 mm.
1 skärva med kannelering, gods som ovanstående, br 11 mm, tj 5 mm.
2 skärvor finmagrat gods med gråsvart kärna och rödbruna ytor. På en skärva finns en rand som troligen är tillfällig. Br 20-40 mm, tj 7-8 mm.
1 skärva av finmagrat, gråsvart och gråbrunt gods, br 20 mm, tj 6 mm.
BRÄNDA BEN. 3 st, < 1 g.

F 23 Från myllalager och lager I, ruta 7

KERAMIK. 1 skärva av gråsvart, finmagrat gods med gråbruna ytor. På utsidan finns ett fragment av en liten vulst med intryck. Br 31 mm, tj 7 mm.
1 skärva av något grövre magrat, gråsvart gods med ljusare insida. På utsidan finns ett intryckt snedstreck. Br 19 mm, tj 5 mm.
1 skärva av gråsvart, finmagrat gods med gråbruna ytor. Ena ytan är svagt vinklad, varför skärvan kan härröra från en botten. Br 40 mm, tj 12 mm.
BRÄNDA BEN. 2 st, < 1 g.

- F 23b Från lager I, ruta 7, nord-östra hörnet
- JÄRN. Hästkosöm med firsidigt tvärsnitt och avlångt, platt huvud. Spetsen skevt fast-korroderad. Längd 40 mm, huvudets längd 18 mm, br 6 mm. Konserverad.
Hyska, meanderformad med upprullade ändar, tillverkad av firsidigt rundad järnten.
Br 22 mm, h 21 mm.
- F 30 Från myllalager och lager I, ruta 10
- JÄRN ELLER SLAGG. 2 bitar, < 10 mm.
BRÄNDA BEN. 2 st, < 1 g.
- F 31 Från myllalager och lager I, ruta 10
- JÄRN. Ten, pryl eller nål med runt tvärsnitt. Spetsig i ena änden, tillplattad i den andra änden (kanske till följd av korrosion). Tenen är något böjd och spetsen sitter snett. L 65 mm, största tj 5 mm.
Konserverad.
- F 41 Från lager I, överst, ruta 14
- KERAMIK. 1 kantskärva av relativt finmagrat gods som är gråsvart på inre halvan och allt brunare mot utsidan. Mynningskanten är vinklad inåt och uttunnad. I vinkeln mot buken finns en rad snedställda spetsoval intryck. Skärvan härrör från ett större, troligen tunnformat eller rakväggigt kärl. På insidan sitter vidbrända matrester. Br 75 mm, h 85 mm, tj 10 mm.
- F 46 Från lager I, ruta 14, södra delen
- BRÄND LERA. 2 bitar (ihopsatta), gråsvarta med en brun, välvd yta. Två avtryck av växt-delar? i leran. Sammanlagd br 45 mm.
Degelfragment? Leran är dock ej sintrad. (se även F 52 och 53)
BRÄNDA BEN. 3 st, < 1 g.
- F 50 Från lager I, ruta 16
- KERAMIK. 2 skärvor (ihopsatta) av gråsvart, ganska grovmagrat gods med gråbruna ytor. Sammanlagd br 45 mm, tj 9 mm.
1 skärva av gråsvart, finmagrat gods med rödbruna ytor. På utsidan finns en liten vulst med ett intryck. Br 22 mm, tj 7 mm.
BRÄND LERA? 1 bit, gråsvart, porös, br 17 mm.
- F 54 Från myllalager och lager I, ruta 17
- KERAMIK. 1 skärva av gråsvart-gråbrunt, finmagrat gods. Br 32 mm, tj 10-11 mm.
JÄRN? Fragment, br 10 mm.
BRÄNDA BEN. Ca 15 st, 1 g.
- F 56 Från myllalager och lager I, ruta 18
- KERAMIK. 1 skärva av finmagrat, brungrått gods med ljusare ytor. Br 25 mm, tj 9 mm.
1 flaga, br 13 mm.
BRÄNDA BEN. 21 st, 3 g.

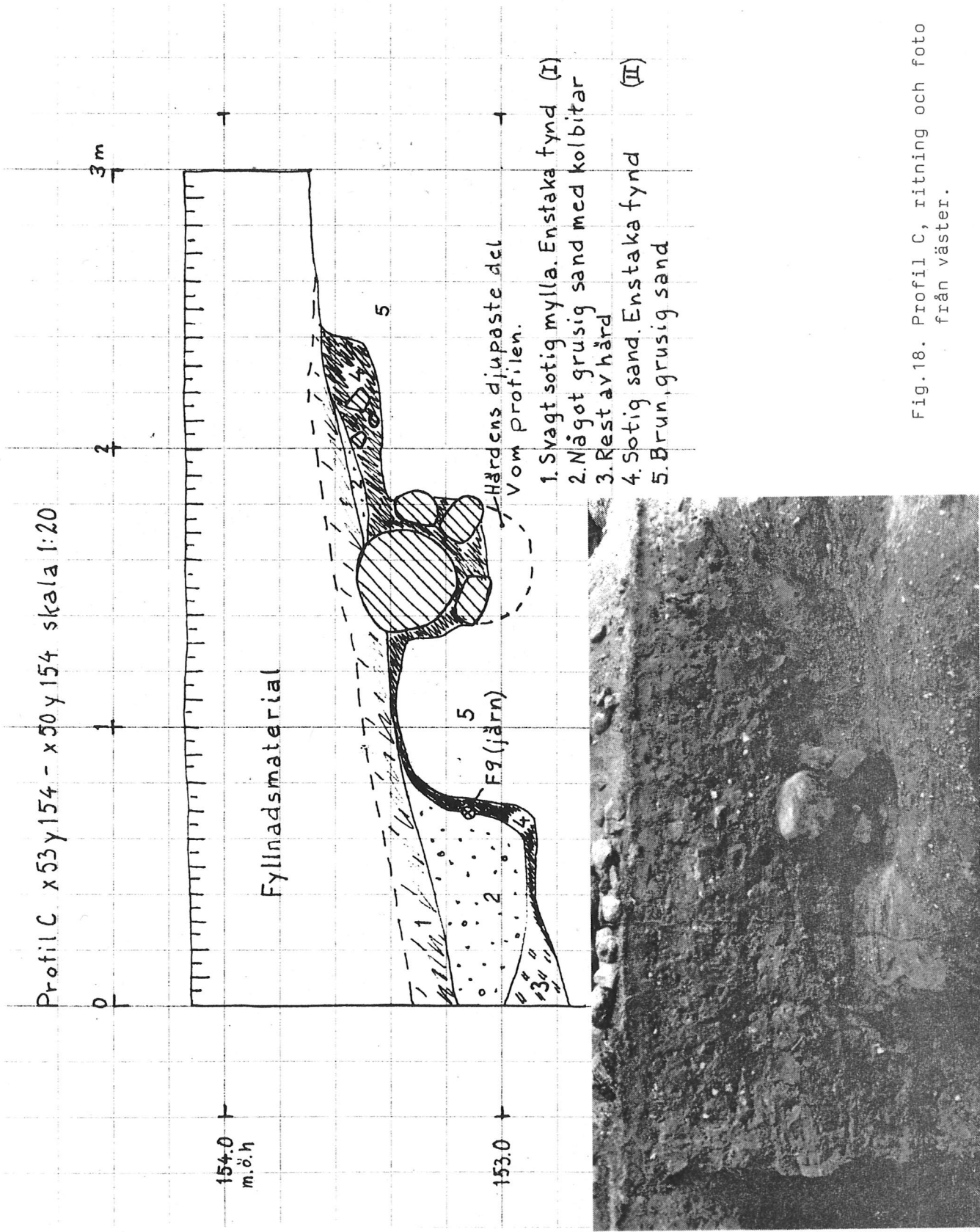

Fig. 18. Profil C, ritning och foto från väster.

Profile x 54.8 y 149.8 - x 54.8 y 155 skala 1:20

24
5m

Fyllnadsmaterial

1. Något sotig, ibland grusig mylla. Enstaka fynd
2. Sotig sand med kol. Enstaka fynd (I)
3. Något grusig sand med kolbitar och enstaka fynd.
Mellan 4 och 5 m är materialet finare i botten.
4. Sotig sand med kol. Enstaka fynd. (II)
5. Brun, grusig sand.

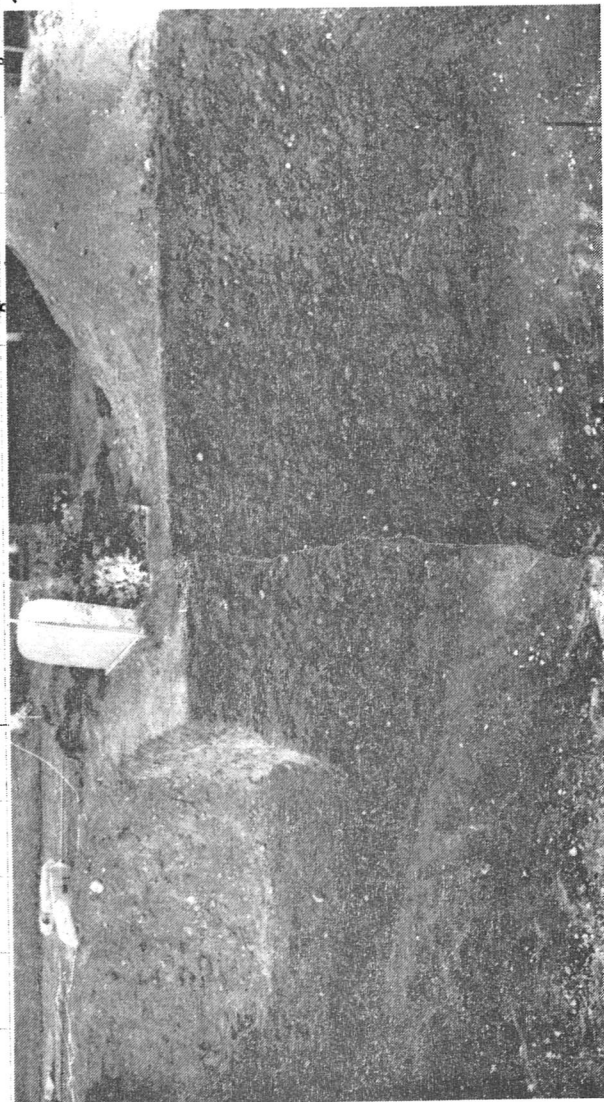

Fig. 19. Profil E, ritning och foto från söder.

F 59 Från lager I, ruta 17-18

TRÄKOL. 70 g

F 60 Från myllalager och lager I,
ruta 19

KERAMIK. 1 skärva av finmagrat, gråsvart gods med brungråa ytor, br 20 mm, tj 11 mm.
BRÄND LERA. 4 bitar, br < 15 mm.
BRÄNDA BEN. 11 st, 1 g.

F 66 Från myllalager och lager I,
ruta 20

BRÄNDA BEN. 8 st, < 1 g.

F 69 Från myllalager och lager I,
ruta 21

KERAMIK. 1 skärva, finmagrat, gråsvart gods med en brungrå yta. Br 25 mm, tj 4,5 mm.
BRÄND LERA/SLAGG. 3 bitar nästan helt förslaggad, glasartad lera. Ytan på den förslaggade leran är rödaktig. I den största av bitarna sitter i ytan ett par ärgade bronsfragment. Den minsta biten sitter fast vid en bit fin, bränd lera.
Degel- eller ugnfragment. Br < 65 mm.
1 bit bränd lera, br 16 mm.
BRÄNDA BEN. 1 st, < 1 g.

F 70 Från myllalager och lager I,
ruta 21

JÄRN. Hästkosöm med avlångt, platt huvud. Deformerad genom korrosion. Konserverad.
L 20 mm, huvudet 18 x 6 mm.

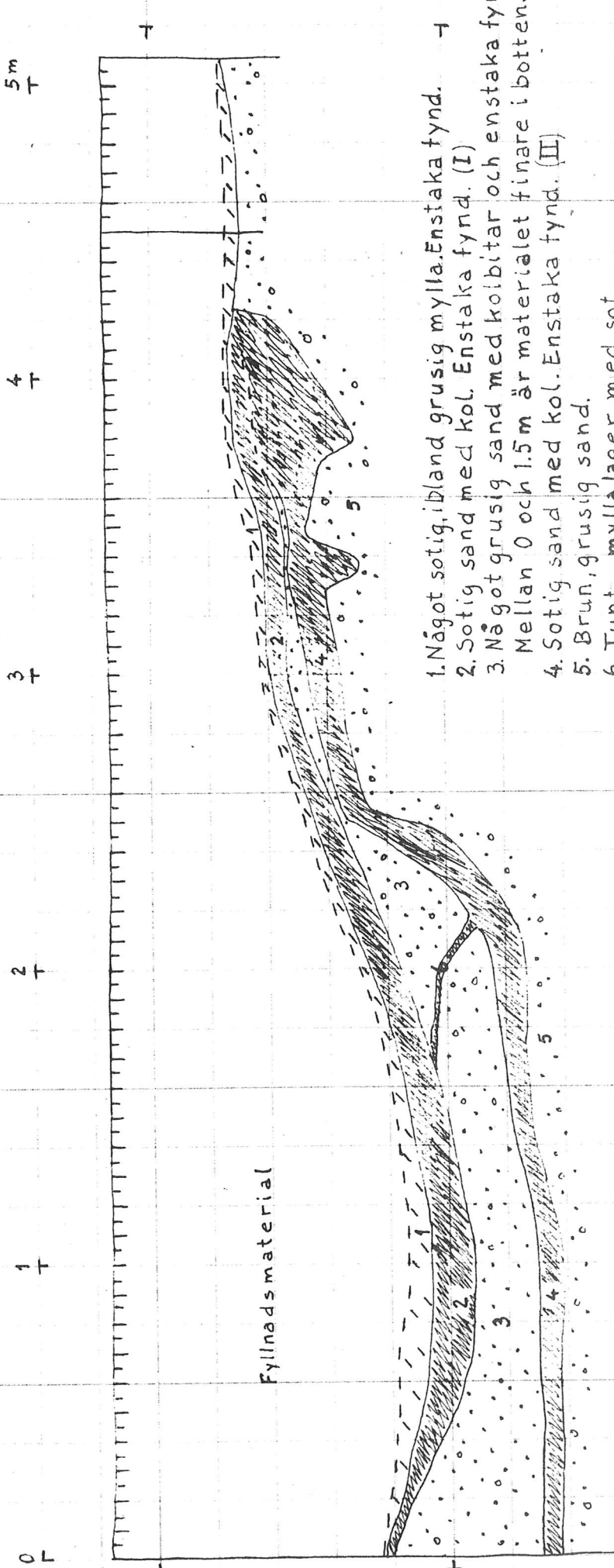
F 72 Från myllalager och lager I,
ruta 22

KERAMIK. 1 skärva av finmagrat, gråsvart gods med svag kannelering på utsidan.
Br 19 mm, tj 5 mm.
1 flagad skärva av brungrått, finmagrat gods. Br 30 mm.
1 flaga, br 20 mm.
BRÄNDA BEN. 3 st, < 1 g.

F 77 Från myllalager och lager I,
ruta 25

KERAMIK. 1 skärva av brungrått, finmagrat gods, br 16 mm, tj 6 mm.
JÄRN. 2 troligen sammanhörande delar av ett spetsigt föremål med firsidigt tvärsnitt. Troligen saknas ett stycke mellan de två bitarna. Den smalare biten är 40 mm lång och 4 x 3 mm i tvärsnitt mitt på. Den tjockare biten är 20 mm lång och 8 x 5 mm i tvärsnitt mitt på. Konserverade.
BRÄNDA BEN. 2 st, < 1 g.

Profil F x 54,8 y 155 - x 49,9 y 154,6 skala 1:20

1. Något sotig, ibland grusig mylla. Enstaka fynd. -
2. Sotig sand med kol. Enstaka fynd. (I)
3. Något grusig sand med kolbitar och enstaka fynd. Mellan 0 och 1,5m är materialet finare i botten.
4. Sotig sand med kol. Enstaka fynd. (II)
5. Brun, grusig sand.
6. Tunt myllalager med sot.

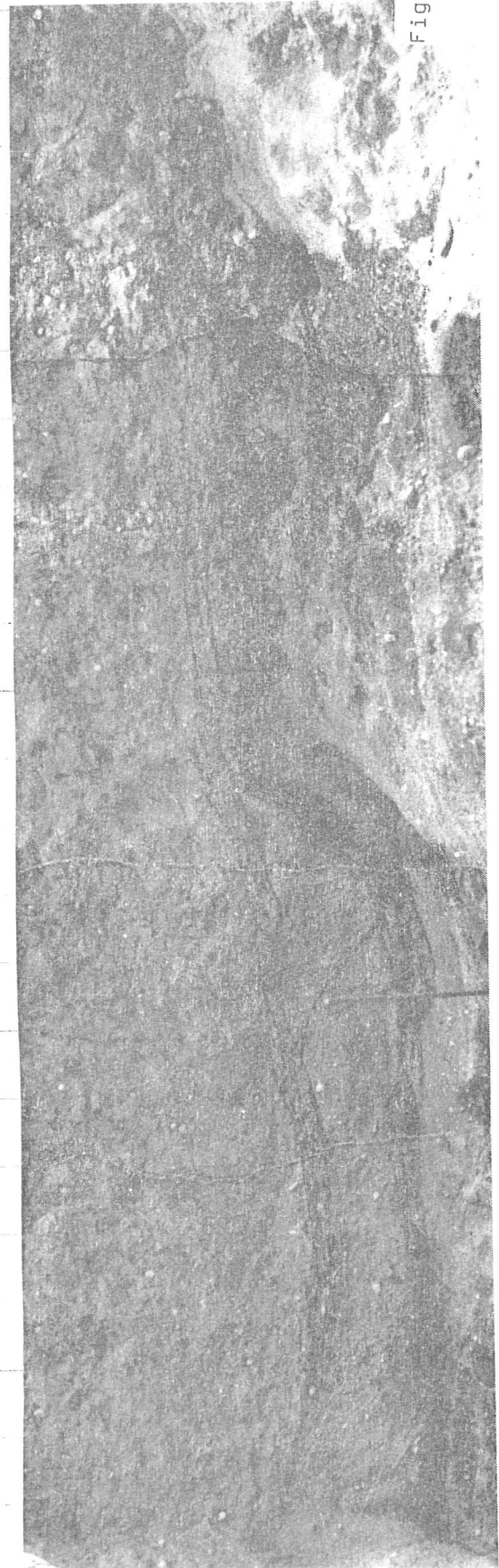

Fig. 20. Profil F, ritning och foto från väster.

Profil D x54 y152 - x54.8 y152 skala 1:20

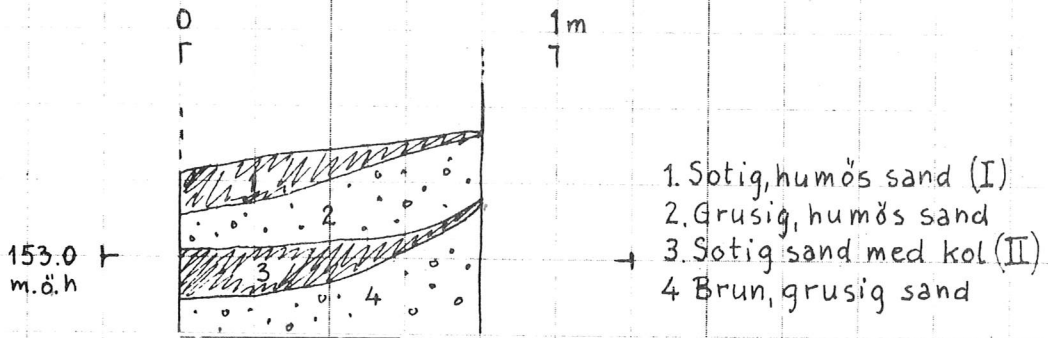

Fig.21. Profil D, ritning och foto från öster.

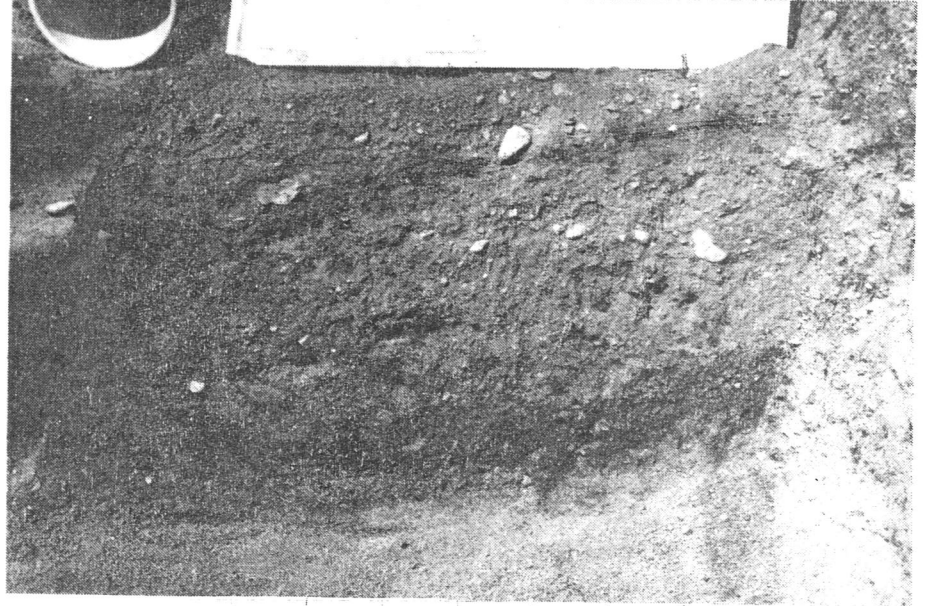
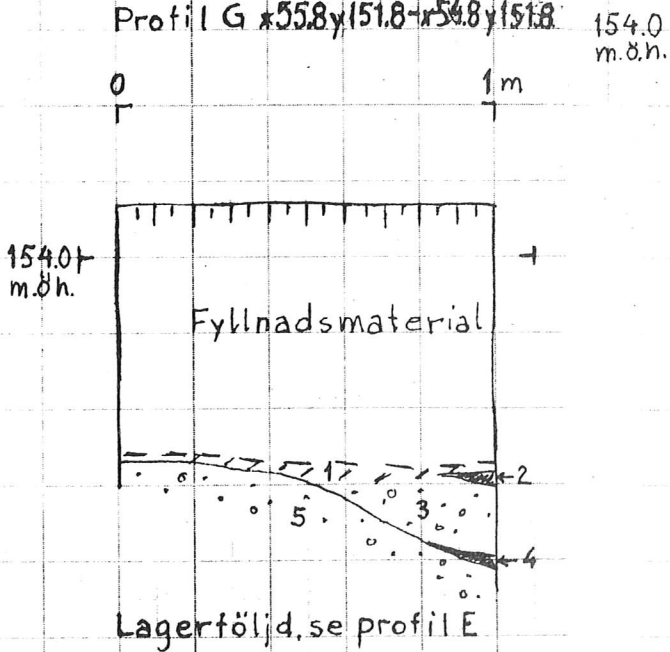
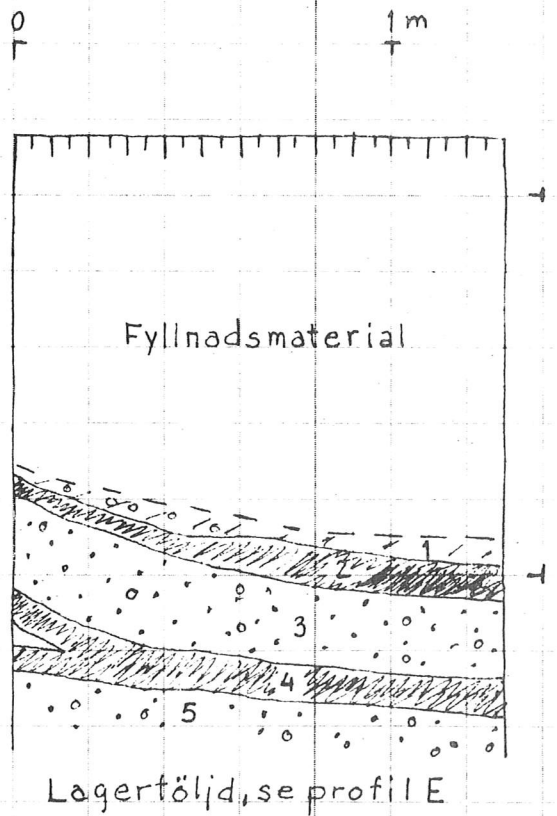

Fig.22 o 23. Profil G resp. H.

Profil G x55.8 y151.8 - x56.8 y151.8

Profil H x53.65 y156.3 - x53.65 y155

Grophus/boplatslager II

Läge, se plan s. 10. Nivå se profilritningar.

Grophuset med anslutande kulturlager har kallats boplatslager II. Endast en del av grophuset var åtkomligt. En yta på 2,2 x 0,8 m hade skadats vid gravgrävning; norra och östra delen kunde inte framgrävas på grund av rasrisk från intilliggande gravar. Troligen har också delar av huset förstörts av dessa gravar. Utsträckningen i öst-västlig riktning var minst 4 m; i nord-sydlig riktning gick den inte att uppskatta. Den framtagna delen var här 2,6 m bred. Golvnivån var djupast i mitten, svagt uppåtstuttande utåt. Väggen i söder hade ett brant fall och bildade delvis nästan 90 graders vinkel mot golvnivån (se profil C och F). I väster däremot var väggens sluttning flackare med en avsats vid linjen y152.6 och nivån +152.90 i profil B, +153.05 en meter norrut i profil E. Vid denna punkt flackade boplatslagret ut till en svag sluttning uppåt för att sluta relativt brant vid ca y150.3.

På golvnivån låg ett intill 0,1 m tjockt lager av sotig sand med inblandade kolbitar. Lagret var relativt fyndtomt. I bottenlagret fanns inga antydningar till stolphål. Väggarna bestod också av intill 0,1 m sotig sand. I sydväst utgjordes hörnet av en 0,6 m lång utlöpare och strax öster om denna fanns en utbuktning. Här kan ha funnits någon slags stolpkonstruktion, men spåren var alltför vaga för att säkert kunna bedömas som en sådan. I övergången mellan golv och vägg i sydvästra hörnet fanns en 0,2 m stor sten. I sydväggens sotiga lager påträffades en skörbränd sländtrissa, ett järnföremål och någon bit keramik.

I sydväst-söder fortsatte det undre boplatslagret svagt sluttande för att i ytterkanterna sammanfalla med det övre boplatslagret. I kanten vid x51y155 fanns några sotfyllda gropar (se profil F). I övrigt var lagret här ungefär lika tjockt som bottenlagret medan utlöparen mot väster endst mätte ca 0,04 m i tjocklek med undantag av några djupare ställen.

Lager II utanför själva huset innehöll några järnföremål och ganska mycket keramik. Härd 2 och 3 låg i lager II.

Fig.24. Ruta 2. Grophusets västra vägg och västra delen av lager II avtecknar sig mot den ljusa sanden. Sett ovanifrån.

FYND

- F 7 Från väggparti i söder, ruta 1
KERAMIK. 1 skärva, svagt böjd. I ena kanten strax över böjningen fragment av ristad våglinje, gråsvart, något grövre magrat gods med rödbrun ut- och insida, br 65 mm, tj 9 mm.
1, bottenskarva? av tunnväggigt, något grövre magrat gods med gråsvart kärna och röd-rödbrun ut- och insida, br 35 mm, tj 4-5 mm.
BRÄNDA BEN. 1 st, < 1 g.
- F 8 Från väggparti i söder, ruta 1
SLÄNDTRISSA. Något ojämnt rund trissa av glimmerskiffer med konande hål. Eldskadad med ena sidan bortvittrade. Diam 42 mm, hål diam på den ej vittrade sidan 10 mm och på den vittrade 7 mm. Nuvarande tj 10 mm.
- F 9 Från väggparti i söder, ruta 1
JÄRN. Vinkelböjt järnföremål med firsidigt tvärsnitt. Ena skänkeln är 9 x 9 mm och 35 mm l, något avsmalnande, den andra skänkeln är vid basen ca 7 x 7 mm, smalnar av och blir plattare samt uppåtböjd i änden. Den buktar ut ungefär på mitten. Föremålet är troligen deformerat genom korrosion vilken avlägsnats vid konservering, så att endast den ej korroderade kärnan återstår. Funktionen kan ej bestämmas.
- F 11 Från lager II, västra delen av ruta 2
KERAMIK. 2 finmagrade vittrade skärvor med gråsvart kärna och rödbrun yta, br 20 mm.
4 flagor, < 11 mm.
BRÄNDA BEN. Ca 20 st, 1 g.
- F 12 Från nedre delen av väggpartiet i väster, ruta 2
TRÄKOL. 30 g
- F 15 Från lager II, ruta 3
KERAMIK. 1 kantskarva med utåtvikt kant och konkav ovansida. Brungrått, finmagrat gods, br 20 mm, överkantens br 10 mm, tj 5 mm.
1 skärva med kannelerad utsida, något vitt-rad insida. Brungrått, finmagrat gods, brunare mot utsidan, br 25 mm, tj 6 mm.
4 övriga skärvor av finmagrat, gråsvart gods med en gråbrun yta, br 11-16 mm, tj 4-5 mm.
1 oformlig skärva av brungrått gods med en liten slät gråbrun yta, största br 15 mm.
1 flaga, 15 mm.
BRÄNDA BEN. 3 st, < 1 g.
- F 16 Från lager II, västra delen av ruta 3, +153.10
TRÄKOL. 30 g.

F 17 Från lager II, ruta 3

JÄRN. Vinkelböjd järnten (rundad, trubbig vinkel). Tenens tvärsnitt är möjligen platt firsidigt men deformerad av korrosion. Skänklarna är ca 22 mm långa och avsmalnande mot ändarna. Tenens största tvärsnitt är ca 4 mm. Ena skänkeln är något klumpigt ihopsatt vid konserveringen.

F 18 Från lager II, ruta 4

KERAMIK. 1 skärva brungrått, finmagrat gods. I ena kanten finns ett halvrunt intag; del av ett hål som funnits i kärlet. Br 33 mm, tj 5 mm, hålets diam 4 mm. 1 skärva av samma gods som ovanstående, br 22 mm.

JÄRN. Fragment av ten?, starkt korroderat i två delar. Ej konserverat. Br 13 mm. BRÄNDA BEN. 4 st, < 1 g.

F 22 Från lager II, ruta 6

JÄRN. Kniv med kort tånge. Bladet är smalt med egg som är konkav vid anslutningen till tången, som har rektangulärt tvärsnitt. Mellan bladets rygg och tången är en avsats. Bladets längd (ryggen) 80 mm, br 6 mm, tångens längd 25 mm, tvärsnitt vid änden 5 x 2,5 mm.

Kniven är konserverad och två bitar fastsatta vid bladets ände, Spetsen saknas.

F 24 Från lager II, ruta 7

KERAMIK. 1 skärva av gråsvart, relativt finmagrat gods med gråbrun in- och utsida. På utsidan finns dragna ränder eller tunna kanneleringar över halva ytan. Br 50 mm, tj 8 mm.

7 skärvor av samma gods som ovanstående, br 13-45 mm, tj 7-8 mm.

3 vittrade skärvor av ungefär samma gods som ovanstående; en är möjligen en kant-skärva. Br 15-25 mm, tj 7-8 mm.

1 skärva av gråsvart, finmagrat gods med gråbruna ytor. Den ena ytan (utsidan) är slammad med grövre magrad lera (se även F 21). Br 22 mm, tj 5 mm.

2 flagor, < 15 mm.

1 bit delvis sintrad lera eller keramik, gråsvart, br 13 mm, tj 5 mm.

BRÄNDA BEN. 4 st, < 1 g.

F 26 Från väggparti, ruta 7

BRÄNDA BEN. 8 st, < 1 g.

F 32 Från lager II, ruta 10

KERAMIK. 2 skärvor av gråsvart, relativt grovmagrat gods med gråbrun utsida. Den ena skärvan har ristad våglinjedekor, den andra är utåtböjd, br 16-21 mm, tj 6 mm. BRÄNDA BEN. 2 st, < 1 g.

F 33 Från lager II, ruta 10, sydvästra hörnet

TRÄKOL. 3 g.

- F 43 Från lager II, ruta 14
norra delen
- KERAMIK. 1 skärva av gråsvart gods med magring av ljusa korn som också syns i den ena rödbruna litet grova ytan medan den andra ytan är brungrå och slät. Br 35 mm, tj 5 mm.
1 skärva av något grovmagrat, hälften gråsvart, hälften gråbrunt gods. Br 20 mm, tj 6 mm.
- F 44 Från lager II, ruta 14
norra delen
- TRÄKOL. 35 g.
- F 45 Från väggparti, ruta 14
- BRÄNDA BEN. 3 st, < 1 g.
- F 49 Från lager II, ruta 15
- KERAMIK. 1 skärva gråsvart, relativt finmagrat gods med ljusare ytor. Fragment av ristad våglinjedekor och kannelering. Br 20 mm, tj 9 mm.
2 skärvor och ca 10 flagor av grovmagrat dåligt bränt gråsvart gods med brungrå utsida. Br < 25 mm, tj 7 mm.
SLAGG. 1 bit förslaggat, poröst material, br 21 mm.
BRÄNDA BEN. 16 st, 1,5 g.
- F 52 Från lager II, ruta 16
- KERAMIK. 3 skärvor (ihopsatta) av något grovmagrat, gråsvart gods med gråbrun insida och grå utsida. Ornering bestående av två ristade våglinjeband med en mellanliggande kannelering. Sammanlagd br 52 mm, tj 10 mm.
BRÄND LERA. 1 bit grått, poröst gods med en liten brun yta. Godset ej helt sintrat.
Degel- eller ugnfragment? (se F46 o 53)
Br 52 mm.
BRÄNDA BEN. 4 st, 1 g.
- F 57 Från lager II, ruta 18
- BRÄNDA BEN. Ca 55, 3 g.
- F 58 Från lager II, ruta 18
+152.57
- JÄRN. 1 böjt fragment, korroderat, br 20 mm.
- F 64 Från lager II, ruta 19, underst
- JORDPROV.
- F 65 Från lager II, ruta 19
- BRÄNDA BEN. Ca 30 st, 1 g.
- F 68 Från lager II, ruta 20
väster, grundare delen
- KERAMIK. 1 kantskärva av relativt grovmagrat, gråsvart gods med ljust brungrå ytor. Rak, något uttunnad mynningskant. Br 35 mm, tj 5-7 mm.
1 skärva av brungrått, finmagrat gods med kannelerad utsida.
1 skärva av finmagrat, gråsvart gods med rödbruna ytor. Br 35 mm, tj 6 mm.
1 skärva av brungrått gods med något ljusare ytor. Br 25 mm, tj 6 mm.
BRÄNDA BEN. 13 st, < 1 g.
- öster, djupare delen

F 74 Från lager II, ruta 22

KERAMIK. 1 skärva av ganska finmagrat, gråsvart gods med brunröda ytor. En dragen linje och spår av ytterligare ornering.

Br 25 mm, tj 9 mm.

1 skärva av brungrått, grovmagrat gods med en vittrad sida. Br 33 mm.

1 skärva av rödbrunt, finmagrat gods.

Br 12 mm, tj 10 mm.

JÄRN. 1 fragment av nål? Korroderat.

Ej konserverat. L 20 mm.

BRÄNDA BEN. 1 st, < 1 g.

F 79 Från lager II, ruta 25

BRÄNDA BEN. Ca 5 st, < 1 g.

Härd 1

Ruta 1, x52y153 Nivå $\frac{+153.12}{+152.6}$

Diameter 1,0 m, djup 0,5. Härden hade halverats vid gravgrävningen. Den innehöll sotig sand och en stor mängd skörbrända stenar. Mitt i härden fanns en kantställd håll som var 0,6 m lång, 0,1 m tjock och 0,5 m hög. Kol fanns i hela härden, dock med en kraftig koncentration i bottenlagret. Härden tillhörde sannolikt boplatslager I. Botten låg i nivå med boplatslager II. Denna härd och den nedan beskrivna i ruta 17/19 kan ha utgjort en enda stor härd.

FYND

F 3 Från härdens övre del (0,1 m)	TRÄKOL. 4,5 g.
F 4 Från härdens mellandel (0,2 m)	TRÄKOL. 7 g.
F 5 Från härdens botten (0,2 m)	TRÄKOL. 31 g.
F 6 Från härdens botten (0,2 m)	FLINTA. 1 bränd skärva, br 5 mm.
BRÄNDA BEN. 2 st, < 1 g.

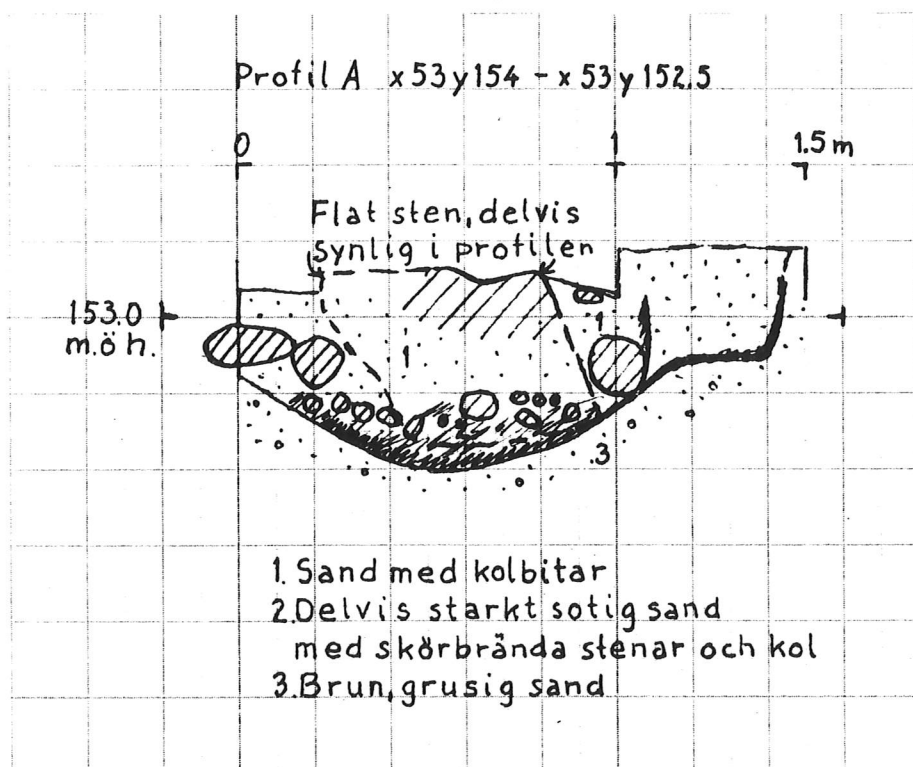

Fig.25. Profil A, härd 1. Skala 1:20.

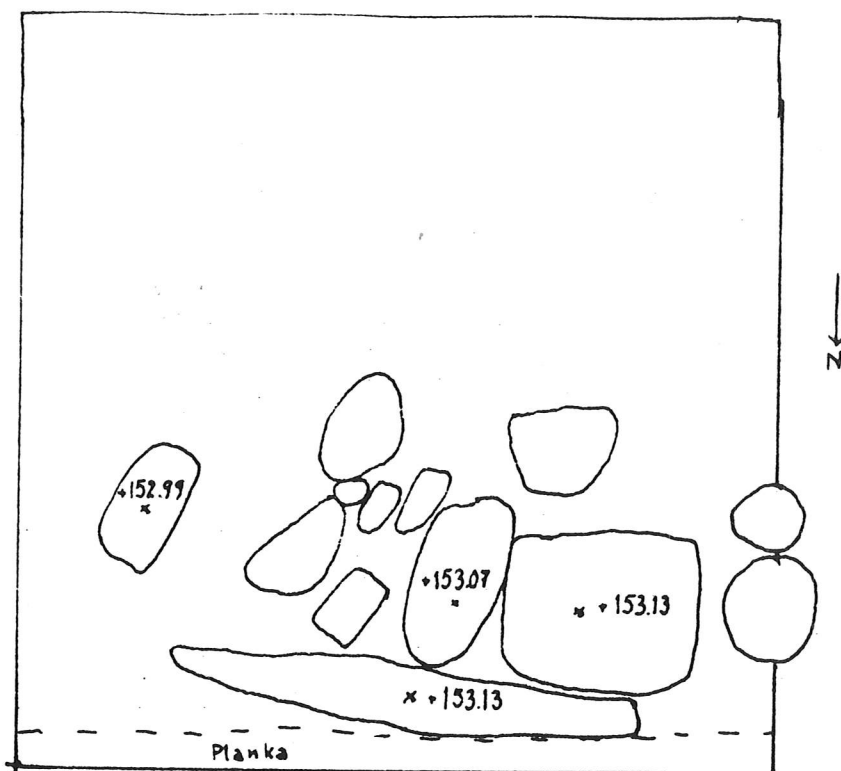

Fig.26 o 27. Ruta 1, härd 1, planritning, skala 1:10 och foto uppifrån.

Härd 2

Ruta 5-7, x52y150-152 Nivå $+153.25$
 $+153.20$

Rester av härd med skörbrända stenar i sotig sand, tillhörande undre boplatslagret. Sot och stenar låg kringspridda i rutorna 5-7, något litet även i rutorna 2 och 3. En koncentration av kol och skörbrända stenar fanns i rutorna 6-7, troligen härdens ursprungliga plats. Härdlämningen var som djupast 0,1 m, men i medeltal 0,05 m. I stenkoncentrationen fanns också klumpar av mjäla/lera, liksom en liten samling krukskärvor (F 21).

FYND

F 21 I sotig sand, lager II

Fig. 28. Kantskärva av kärl, skala 1:1. Se även foto fig. 8. Nedan: Bottenskärvor med fingeravtryck. Skala ca 2:1 (F21).

F 25 Bland skörbränd sten

KERAMIK. 1 kantskärva av kärl med rakt avskuren kant och kort svagt utåtböjd hals. I bukinkeln pinnintryck och på den korta delen av buken svag kannelering. Gråsvart gods med gråbrun utsida, br 45 mm, tj 7-8 mm. Mynningskantens br 10 mm. 2 bottenskärvor (ihopsatta) av gråsvart, finmagrat gods med gråbrun in- och utsida. Endast en liten del av botten återstår, br ca 15 mm, h ca 45 mm, tj 8-10 mm. De båda skärvornas sammanlagda bredd 65 mm. På utsidan av den ena skärvan finns ett svagt fingeravtryck i leran och på insidan av båda skärvorna syns ränder efter fingarna.

Bitarna härrör från ett relativt stort kärl. 3 skärvor av samma gods som ovanstående, dock något tunnare, tj 6-8 mm, br 15-33 mm. På en skärva finns ett svagt fingeravtryck. 1 bottenskärva av gråsvart, finmagrat gods. Utsidan rödbrun och slammad med mer grovmagrat lera, insidan slät, rödbrun. Magringen av krossad kvarts på utsidan verkar utgöra en ytdekor. Kärlet har haft en lätt avsatt botten. Bottnens br 10 mm, tj 12 mm. Skärvans br 28 mm och kärlväggens tj 6 mm. 1 skärva. Gods som ovanstående, br 12 mm, tj 6 mm.

1 skärva med gles kannelering. Gråsvart gods med gråbruna ytor, br 25 mm, tj 9 mm. 1 skärva av gråbeige ganska grovmagrat gods, br 20 mm, tj 9 mm. 2 flagor, < 11 mm. 3 bitar bränd lera? gulbruna, < 15 mm. BRÄNDA BEN. 14 st, 1 g.

TRÄKOL. 5 g.

Fig.29. Härd 3 sedd från väster. Se även profil C.

Härd 3

Ruta 8 och 15, x51y153-154 Nivå $\frac{+153.5}{+153.04}$

Storlek 0,5 x 0,4 m (N-S), djup 0,45 m. Härden innehöll sotig sand och skörbrända stenar varav en 0,35 m stor. Inget kol kunde tillvaratas från härd 3.

FYND

F 28 I sotig sand

KERAMIK. 1 skärva av gråsvart, grovmagrat gods, br 35 mm, tj 8 mm.
BRÄNDA BEN. 1 st, < 1 g.

Härd 4

Ruta 10 och 13, x50-51y152 Nivå $\frac{+153.65}{+153.52}$

Rester av härd med skörbrända stenar i sotig sand. Sot, kol och stenar låg kring-spridda i rutorna 10 och 13, något litet även i rutorna 8 och 9. Härdens ursprungliga plats låg troligen i sydöstra hörnet av ruta 10 - nordöstra hörnet av ruta 13. Härdlämningen var som djupast 0,13 m men i medeltal knappt 0,1 m.

FYND

F 34 Bland skörbrända stenar

TRÄKOL. 75 g.

F 35 Bland skörbrända stenar

KERAMIK. 2 skärvor av grovmagrat, skivigt, gråsvart gods med något ljusare utsida. Både ut- och insidan är ojämn. Br 22-75 mm, tj 8,5 mm.
3 flagor, varav 2 ihopsatta, en med våglinjedekor, < 29 mm.
HARTS? 2 bitar, gråsvarta, < 20 mm.
SLAGG. 1 böjd bit, glasartad, br 12 mm.
3 bitar poröst, svart material varav 2 har en slät välvd yta, br < 35 mm.
BRÄNDA BEN. 5 st, 1,5 g.

Fig.30. Härd 4 sedd från nordost.

Härd 5

Ruta 17 och 19, x53-54y153 Nivå $\frac{+153.06}{+152.64}$

Storlek 1,4 x 0,75 m (Ö-V), djup 0,40 m. Härden hade skadats vid gravgrävningen. Den innehöll sotig sand och en stor mängd skörbrända stenar som var upp till 0,15 m stora. Dessa låg framför allt i ett lager 0,15 m över härdens botten. Kol fanns i hela härden med en koncentration under de skörbrända stenarna där det också fanns klumpar av bränd lera. Härdens djupaste del syns i profil B. En koncentration av keramik låg i östra kanten i härdens botten (F 63). Härden tillhörde sannolikt boplatlager I. Botten låg i nivå med boplatlager II. Se även den först beskrivna härden i ruta 1.

FYND

F 62 I sotig sand bland och under skörbrända stenar

TRÄKOL. 40 g.

F 63 I härdens underkant

KERAMIK. 15 nötta skärvor och flagor av brungrått relativt finmagrat gods med något ljusare ytor. Några är bottenkärvor. Br 10-47 mm, tj 7-8 mm, bottenbitarnas tj 10-12 mm.

Stensamling

Ruta 23 och 24, x55y150-151 Nivå $\frac{+153.43}{+153.10}$

Diameter 0,4 m, djup 0,3 m. Samling av 0,05 - 0,2 m stora skörbrända stenar med enstaka kolbitar som ej tillvaratogs. Stenarna låg i en grop i den bruna, orörda sanden.

Sotgropar

Ruta 16, x50y154 Nivå $\frac{+153.75}{+153.54}$ resp. $\frac{+153.75}{+153.57}$

I rutans södra del kom det fram två diffusa ca 0,2 m stora gropar med sotig sand innehållande bränd lera och några brända ben.

FYND

F 53 I sotig sand

BRÄND LERA. 1 bit grått, poröst gods med en välvd gråbrun yta. Godset är inte helt sintrat. Br 45 mm. degel- eller ugnfragment? (se F 46 och 52)
BRÄNDA BEN. 4 st, < 1 g.

Schakt i väster

Läge x54y144

Schaktet grävdes 2 x 0,8 m stort (Ö-V).

Lagerföljd: 1. Fyllnadsmassor 0,5 m
2. Kulturlager 0,15 m
3. Grusig sand

Kulturlagret bestod av humös sand med sot och kol överst. Därunder var sanden rödbränd med enstaka fynd.

FYND

F 83 Från kulturlager

KERAMIK. 3 skärvor brungrått, finmagrat gods. Br 20 mm, tj 10 mm.
BRÄND LERA. 2 bitar < 10 mm.
JÄRN. Spik med ursprungligen runt huvud. En del bortkorroderat. Spetsen böjd, l 20 mm, huvudets diam ca 14 mm. Konserverad.
1 flaga, br 11 mm.
BRÄNDA BEN. Ca 55 st, 4,5 g.

Schakt i öster

Läge x57y160

Schaktet grävdes 1,75 x 0,75 m stort (N-S).

Lagerföljd: 1. Fyllnadsmassor 0,65 m.
2. Grusig sand.

I schaktet fanns inget urskiljbart kulturlager men i östra kanten under fyllnadsmassorna påträffades en härd som var 0,7 m i diameter och 0,25 m dj. Den innehöll en stor mängd skörbrända 0,05-0,15 m stora stenar i sotig sand.

FYND

F 82 Från härden

BRÄNDA BEN. 10 st, 1 g.
TRÄKOL. 2,5 g.

Schakt i söder

Ett litet provschakt grävdes ca 10 m åt söder. Detta innehöll inget kulturlager.

Övriga fynd

F 1 Från myllalagret över lager I,
ruta 1

KERAMIK. 1 vinklad skärva av skuldra med snedskrafferad vulst och kannelering. Gråsvart, finmagrat gods med svagt brun utsida, br 23 mm, tj 5 mm.

1 skärva med S-profil, vittrad kantbit?, gråsvart, finmagrat gods med rödbrun ut- och insida, br 17 mm, tj 5 mm.

1 övrig skärva, finmagrat gods, hälften gråsvart, hälften rödbrun, br 23 mm, tj 7 mm.

2 övriga skärvor, finmagrat, gråsvart gods, rödbrun utsida, br 16-20 mm, tj kan ej anges då skärvorna är vittrade.

BRÄNDA BEN. 4 st, < 1 g.

Fig.31. Krukskärva med ornering (F1).
Skala ca 4:1.

F 19 Från kulturlager, ruta 5

KERAMIK. 1 skärva med ristad våglinje och kannelering. Finmagrat gråsvart gods som övergår i rödbrunt mot utsidan. Br 45 mm, tj 8 mm.

1 skärva med kannelering, gods som ovan, br 22 mm, tj 6-8 mm.

4 skärvor finmagrat, gråsvart gods med gråbrun utsida, br 28-38 mm, tj 5-7 mm.

Fig.32. Krukskärva med våglinjedekor (F19).
Skala 1:1. Se även foto fig.6.

F 27 Från kulturlager, ruta 8

BRÄNDA BEN. 4 st, < 1 g.

F 29 Från kulturlager, ruta 9

KERAMIK. 1 gråsvart flaga, br 13 mm.
FÖRSLAGGAT MATERIAL. 1 porös bit, br 25 mm.

BRÄNDA BEN. 2 st, < 1 g.

F 36 Från kulturlager, ruta 11

JÄRN. Föremål av platt järnten. Starkt korroderat. Ena änden ser ut att vara omvikt, den andra änden breddar och avslutas med en spets. Föremålet är i tre delar. L ca 45 mm, br 5-10 mm.

F 48 Från sandlagret mellan lager I och II, ruta 15

KERAMIK. 1 skärva av grovmagrat gråsvart-rödbrunt gods. Rester av vidbrända matrester på insidan. En del av dessa har lossnat. Br 30 mm, tj 12 mm. 4 flagor varav en med vidbrända matrester, br < 22mm. BRÄNDA BEN. 9 st, 1 g.

F 51 Från sandlagret mellan lager I och II, ruta 16

KERAMIK. 2 flagade skärvor av gråsvart-gråbrunt, relativt finmagrat gods. Br 22-25 mm, tj ca 5 mm.

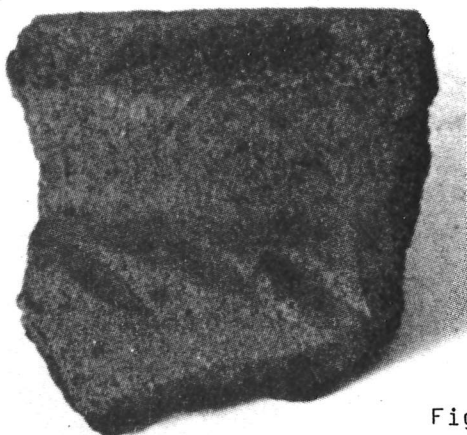
F 55 Från sandlagret mellan lager I och II, ruta 17

KERAMIK. 1 skärva av brungrått relativt finmagrat gods med gråsvart insida. Utsidan ojämn. På insidan finns rester av vidbränd mat. Br 60 mm, tj 10-11 mm. 1 skärva av brungrått, finmagrat gods, ljusare mot utsidan. Br 40 mm, tj 12-14 mm. 1 skärva av finmagrat, till hälften gråsvart till hälften brungrått gods. Br 30 mm, tj 5 mm. 5 nötta skärvor av finmagrat, brungrått gods som har brunröda inslag. Br < 25 mm, tj 8 mm. JÄRN. 1 fragment, korroderat. Br 20 mm. BRÄNDA BEN. 2 st, < 1 g.

F 61 Från sandlagret mellan lager I och II, ruta 19

KERAMIK. 1 skärva av gråsvart, relativt finmagrat gods med brungråa ytor. Br 70 mm, tj 9 mm. 1 skärva av gråbrunt, finmagrat gods, ena sidan bortvittrad, br 35 mm. 1 skärva av grovmagrat, hälften gråsvart, hälften gråbrunt gods. Br 19 mm, tj 6 mm. 2 skärvor av grovmagrat, gråsvart och gråbrunt gods, vittrade. Br 22-30 mm. JÄRN. Spik eller hästkosöm med avlångt, välvt huvud. Deformerad genom korrosion, konserverad. L 25 mm, huvud 20 x 9 mm. BRÄNDA BEN. Ca 20 st, 2 g.

F 67 Från sandlagret mellan lager I och II, ruta 20

KERAMIK. 1 kantskärva av kärl med kort utåtfallande hals. Kanten är något vittrad, men har varit utvikt och rakt avskuren. På bukinkeln finns spetsövala, snedställda intryck. Svag kannelering på buken. Godset är gråsvart, finmagrat med brungrå utsida. På insidan finns rester av vidbränd mat. Br 30 mm, tj 5 mm. 1 skärva av gråsvart relativt finmagrat gods med spår av ornering på utsidan. Br 25 mm, tj 8 mm. 1 skärva av relativt finmagrat, hälften gråsvart, hälften brunrött gods. Kannelering på utsidan. Br 25 mm, tj 7 mm.

Fig.33. Kantskärva med ornering (F67). Skala ca 2:1.

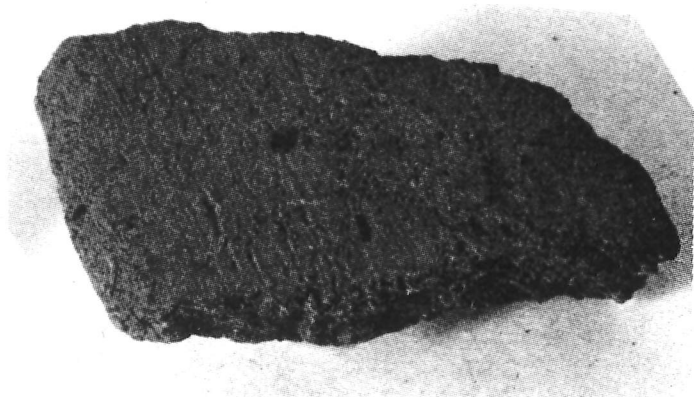

Fig.34. Kantskärva (F67).Skala ca 2:1.

F 71 Från sandlagret mellan lager I och II, ruta 21

F 73 Från sandlagret mellan lager I och II, ruta 22

F 75 Från kulturlager, ruta 23

F 76 Från kulturlager, ruta 24

F 78 Från sandlagret mellan lager I och II, ruta 25

1 kantskärva av ljust brungrått, ganska finmagrat gods. Rak uttunnad mynningskant. Möjligen spår av ornering. Br 35 mm, tj 6-8 mm.

1 skärva av grovmagrat, gråsvart gods med gråbrun utsida. Br 55 mm, tj 5-7 mm.

1 skärva av grovmagrat, gråsvart gods med rödbruna ytor. Br 17 mm, tj 9 mm.

JÄRN. 2 fragment, korroderade, br < 16 mm.
BRÄNDA BEN. 4 st, < 1 g.

KERAMIK. 1 kantskärva med ornering, likadan som F 67 (passar ihop med denna), br 35 mm, tj 5 mm.

1 skärva av gråsvart-brungrått, finmagrat gods. Kannelering på utsidan. Br 35 mm, tj 5 mm.

12 flagor < 10 mm.

JÄRN. 1 fragment av nål? Korroderat.

Ej konserverat. L 12 mm.

BRÄNDA BEN. 5 st, 1 g.

Fig.35. Kantskärva med ornering (F71).
Skala 1:1. Se även foto fig.7.

KERAMIK. 1 skärva av finmagrat, gråsvart gods med svag kannelering på utsidan, br 45 mm, tj 5 mm.

1 flaga, br 15 mm.

BRÄNDA BEN. 2 st, < 1 g.

KERAMIK. 3 flagor av gråsvart gods, br < 23 mm.

BRÄNDA BEN. 2 st, < 1 g.

BRÄNDA BEN. 4 st, 1 g.

KERAMIK. 1 skärva av gråsvart, relativt finmagrat gods med brungrå utsida. På insidan finns rester av vidbränd mat. En del av detta har lossnat. Br 63 mm, tj 10 mm.

2 skärvor brunt-brungrått, något grovmagrat gods. Något vittrade. Br 32-50 mm, tj 11 mm.

2 skärvor av brungrått, grovmagrat gods. Br 25 mm, tj 7 mm.

1 deformerad skärva. Keramik?

Br 17 mm, tj 6 mm.

JÄRN. 1 bleck, korroderat. Ej konserverat.

Br 13 mm, tj 1 mm.

1 starkt korroderat fragment. Ej konserverat. Br 25 mm, tj ca 8 mm.

BRÄNDA BEN. 5 st, 1 g.

F 80 Från gravgrävningen

KERAMIK. 1 kantskärva av något grovmagrat, hälften gråsvart, hälften brungrått gods. Kanten är uttunnad och inåtvikt. I vinkeln till buken finns en del av snedställda spetsovala intryck. På insidan finns rester av vidbränd mat. En del har lossnat. Br 80 mm, tj 11 mm.

3 skävor av samma gods som ovanstående (en vittrad och ihopsatt). Br 30-50 mm, tj 11 mm.

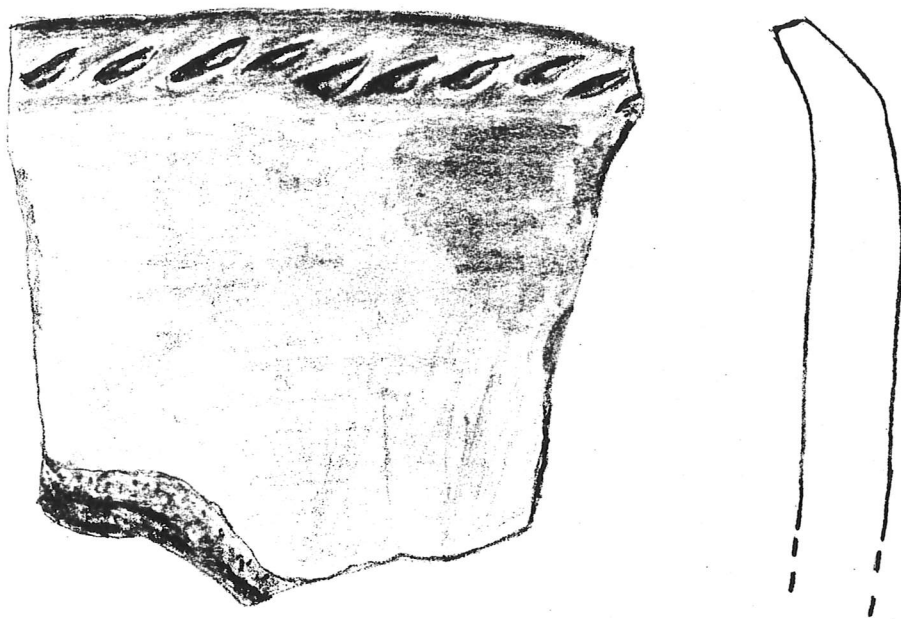

Fig.36. Kantskärva med ornering (F80). Skala 1:1. Jfr även fig.14 F41.

F 81 Från nedrasade lager vid ruta 2 och 7

JÄRN. 1 föremål vinklat i ungefär rät vinkel. Det inre hörnet är rundat. Tvärsnittet är fysisidigt. Skänklarnas längd 40 mm. Något deformerat genom korrosion. Konserverat.

F 84 Från dumphög

KERAMIK. 1 skärva av relativt finmagrat, hälften gråsvart, hälften brungrått gods. Grund kannelering på utsidan. Rester av vidbränd mat på insidan. Br 45 mm, tj 6 mm.
1 skärva av gråsvart, relativt finmagrat gods. Br 21 mm, tj 4 mm.
1 skärva av brungrått, finmagrat gods. Br 20 mm, tj 8 mm.
BRÄND LERA. 1 bit bränd, på ena sidan förslaggad och glasartad lera. Rödfärgning under den förslaggade ytan. Degelfragment? Br 40 mm.

PRELIMINÄR OSTEOLOGISK ANALYS

Fynden utgörs av fragment av brända ben. I F6 och F32 fanns fragment av människa. I F35, 42, 56, 57, 61, 67, 76, 82 och 83 fanns djurben, vilka ej var möjliga att artbestämma.

Borgholm 1983-11-08

Kenth Holgersson

Kenth Holgersson

Småland, Berga sn, Kyrkogården:

- F 1 Ruta 1:
Brända ben, 4 fragm, grå, ca 8 mm stora.
Ej best.
- F 2 Ruta 1:
Brända ben, 14 fragm, gråbruna, storl snitt 6 mm.
Ej best.
- F 6 Ruta 1:
Bränt ben, gråvitt, 6 mm stort.
Rörbensfragment av människa.
- F 7 Ruta 1:
Bränt ben, gråbrunt, 11 mm stort.
Ej best.
- F10 Ruta 2, övre sotlager:
Brända ben, 5 fragm, gråsvarta, storl snitt 3 mm.
Ej best.
- F11 Ruta 2, undre sotlager:
Brända ben, 18 fragm, gråsvarta, storl snitt 6 mm.
Ej best.
- F14 Ruta 3:
Brända ben, 10 fragm, grå, storl snitt 10 mm.
Ej best.
- F15 Ruta 3:
Brända ben, 3 fragm, gråsvarta, storl snitt 6 mm.
Ej best.
- F18 Ruta 4, undre sotlager:
Brända ben, 4 fragm, grå, storl snitt 8 mm.
Ej best.
- F20 Ruta 6, mylla + övre sotlager:
Brända ben, 3 fragm, grå, storl snitt 9 mm.
Ej best.
- F21 Ruta 6:
Brända ben, 11 fragm, gråbruna, storl snitt 9 mm.
Ej best.
- F23 Ruta 7, mylla + övre sotlager:
Brända ben, 2 fragm, grå, ca 10 mm stora.
Ej best.

- F24 Ruta 7:
Brända ben, 4 fragm, gråbruna, 8-10 mm stora.
Ej best.
- F26 Ruta 7:
Brända ben, 7 fragm, grå, storl snitt 8 mm.
Ej best.
- F27 Ruta 8, sotigt lager, kulturlager:
Bränt ben, grått, 16 mm stort.
Ej best.
- F28 Ruta 8, härd:
Bränt ben, grått, 6 mm stort.
Ej best.
- F29 Ruta 9:
Brända ben, 2 fragm, grå, storl snitt 5 mm.
Ej best.
- F30 Ruta 10:
Brända ben, 2 fragm, grå, storl snitt 7 mm.
Ej best.
- F32 Ruta 10 i b:
Brända ben, 2 fragm, gråbruna, 6 resp 9 mm stora.
1 fragm av rörben av människa.
- F35 Ruta 10/13:
Brända ben, 5 fragm, grå, storl snitt 13 mm.
Djurben.
- F38 Ruta 12, kulturlager:
Bränt ben, grått, 5 mm stort.
Ej best.
- F39 Ruta 12, kulturlager, bottenlager:
Bränt ben, gråvitt, 8 mm stort.
Ej best.
- F42 Ruta 14:
Brända ben, 2 fragm, grå, 5 resp 10 mm stora.
Djurben.
- F45 Ruta 14, "väggen":
Brända ben, 3 fragm, grå, 9 mm stora.
Ej best.
- F46 Ruta 14, S delen, sotiga lagret (här endast ett lager):
Brända ben, 3 små fragm, grå.
Ej best.
- F48 Ruta 15:
Brända ben, 9 fragm, grå, storl snitt 6 mm.
Ej best.
- F49 Ruta 15, undre sotlagret:
Brända ben, 15 fragm, gråsvarta, storl snitt 14 mm.
Ej best.
- F52 Ruta 16, undre sotlagret:
Brända ben, 4 fragm, gråsvarta, storl snitt 10 mm.
Ej best.
- F53 Ruta 16, groparna i S:
Brända ben, 2 fragm, grå, 5 resp 6 mm stora.
Ej best.
- F54 Omr 17, mylla + övre sotlager:
Brända ben, 13 fragm, grå, storl snitt 6 mm.
Ej best.

- F55 Omr 17, sandlagret mellan sotlagren:
Brända ben, 2 små fragm, grå.
Ej best.
- F56 Ruta 18, mylla, sand + övre sotlagret:
Brända ben, 21 fragm, gråsvarta, storl snitt 10 mm.
Djurben.
- F57 Ruta 18, undre sotlagret:
Brända ben, 30 fragm, gråbruna, storl snitt 10 mm.
Bl a djurben.
- F60 Ruta 19, mylla + övre sotlagret:
Brända ben, 11 små fragm.
Ej best.
- F61 Ruta 19, sandlagren mellan sotlagren:
Brända ben, 17 fragm, grå, storl snitt 7 mm.
Djurben.
- F65 Ruta 19, undre sotlagret:
Brända ben, 27 små fragm, storl snitt 5 mm.
Ej best.
- F66 Ruta 20, mylla + övre sotlager:
Brända ben, 8 fragm, grå, storl snitt 3 mm.
Ej best.
- F67 Ruta 20, sandlagret mellan sotlagren:
Brända ben, 4 fragm, storl snitt 7 mm.
Djurben.
- F68 Ruta 20, bottenlagret:
Brända ben, 8 fragm, grå, storl snitt 7 mm.
Ej best.
- F69 Ruta 21:
Bränt ben, litet, gråbrunt.
Ej best.
- F71 Ruta 21:
Brända ben, 5 fragm, gråbruna, storl snitt 6 mm.
Ej best.
- F72 Ruta 22, mylla + övre sotlager:
Brända ben, 3 fragm, gråbruna, storl snitt 10 mm.
Ej best.
- F73 Ruta 22, sanden i mellanlagret:
Brända ben, 2 små fragm, bruna.
Ej best.
- F74 Ruta 22, undre sotlagret:
Bränt ben, 1 litet fragm, brunt.
Ej best.
- F75 Ruta 23, kulturlager:
Bränt ben, grått, storl 8 mm.
Ej best.
- F76 Ruta 24, kulturlager:
Brända ben, 4 fragm, grå, 3-16 mm stora.
Djurben.
- F77 Omr 25, mylla + övre sotlager:
Brända ben 2 fragm, gråbruna, 9-10 mm stora.
Ej best.

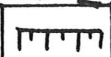
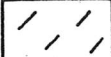
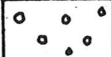

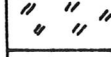

- F78 Omr 25, sanden i mellanlagret:
Brända ben, 5 fragm, gråbruna, storl snitt 12 mm.
Ej best.
- F79 Omr 25, undre sotlagret:
Brända ben, 4 fragm, gråsvarta, storl snitt 3 mm.
Ej best.
- F82 Schakt i Ö härd:
Brända ben, 10 fragm, gråsvarta, storl snitt 10 mm.
Djurben.
- F83 Schakt i V kulturlagret:
Brända ben, ca 50 fragm, gråbruna, storl 7-24 mm.
Djurben (rörbensfragm)

Teckenförklaring

Planer s 10:

-----	gräns för kulturlager
-.-.-.-	gräns för lager I:s djupaste del
-//--//	gräns för starkt kolhaltigt lager
	starkt sotigt område (husvägg)
.....	rekonstruerad linje
K	keramik
●	fyndmarkering

Profiler:

	grästorv
	mylla
	grus
	sand
	sot
	kol
	skörbränd sten

Litteratur

Härenstam C, 1946. Finnveden under medeltiden. Lund.

Porsmose E, 1981. Den agrare bebyggelseudvikling i middelalderens Danmark. Bebyggelsehistorisk tidskrift Nr. 2. Umeå.

Selling D, 1955. Wikingerzeitliche und frühmittelalterliche Keramik in Schweden. Stockholm.

Stjernquist B, 1981. Arkeologisk forskning om den agrara bebyggelsen i Skåne vid vikingatidens slut - källäge och problemställningar. Bebyggelsehistorisk tidskrift Nr 2. Umeå.

Förkortningar

AD	Anno domini (efter Kristus)
BP	Before present (före nutid)
br	bredd
F	fynd
h	höjd
KA	Kammararkivet
l	längd
m.ö.h.	meter över havet
PRF	Privilegier, resolutioner och förordningar för svenska städer I, 1251-1523, Sthlm 1927.
RA	Riksarkivet
Smål.hand.	Smålands handlingar
sn	socken
tj	tjocklek